

Camí Ral²⁷

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons

Gener de 2009 número 27 / Butlletí / Full municipal / Calendari 2009

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons
Edita: Ajuntament de Copons, Àrea Municipal de Cultura
Àngel Guimerà, 8, 08289 Copons, Anoia, Tel. 938 090 000 Fax: 938 090 013
Correu electrònic: camiral@copons.net
Disseny i maquetat: ESPAI GRAFIC, Igualada
Dipòsit legal: B-7571-96
Tiratge: 800 exemplars

Publicació periòdica / Distribució gratuïta
Imatge portada: Canyes vora els Nochs **Foto:** Elisenda Mercadal Segura
Coordinació: Elisenda Mercadal Segura, Núria Pons Torrents i Montse Soterias Corbella
Agraïm la col·laboració de Xènia Ribà Ruiz

Sumari

3	Editorial
4	Santiago de Masarnau
4	La bona casa del negociant del segle XVIII, Roc Brufau Comas
6	Masies i veïnats de Copons
8	Història i situació actual del ball de bastons
10	La sardana
12	El Ramon de Cal Gravat
14	La Caseta de l'Hort
16	Castanyada 2008 a l'escola
16	La llegenda de fer cagar el tió
17	Concurs dibuix Festa Major 2008
18	Cursets de natació a la piscina de Copons
18	Casal d'estiu de Copons
19	Exposició de costura
19	Exposició de fotografia "Moments"
20	Festa Major, festa de tots
22	Exposició de pintures del nostre veí Antoni Comella
24	Festa dels Comerciants i Traginers 2008
26	En Roc i la Jorgina hereu i pubilla de Copons
26	Boletada popular
27	Tardes de jocs i tertúlies
28	Està en crisi el matrimoni?
29	"Companys de Barri" Titelles amb les persones amb discapacitats
30	Resum de fets, activitats i actes. Estiu, tardor i hivern 2008
32	L'any de la picor
32	De mica en mica
33	Transmetre opinions. Mossèn Jesús Carreras
34	La Tardor del Cigronet 2008
36	Servei meteorològic
37	Excursió resseguint el terme municipal de Copons
38	Travessa del Pirineu, de l'Atlàntic a la Mediterrània (2003-IV)
41	El nostre entorn natural: Fonoll / Fenoll (Hinojo)
41	Receptes índies
42	Senyeres: El Pujol de la Guàrdia. Vilanova del Camí
43	Transports i telèfons d'interès

Els articles publicats a Camí Ral reflecteixen solament l'opinió dels autors, no forçosament la de l'Ajuntament.

Editorial

Algunes paraules, ben definides al diccionari, les guardem dins nostre amb matisos personals, un solatge adquirit per vivències i sentiments, així es tornen alegres o tristes, divertides, emocionants...

Per mi, Camí Ral, a més de ser el butlletí d'informació municipal de la vila de Copons, és la constància gràfica de la nostra petita història, que es va teixint dia a dia, on tot el poble és protagonista. És la il·lusió de col·laborar en una activitat diferent, un esforç de molta gent i sovint fet a hores difícils i robades una mica per tot. És un disseny, un format i un paper, i el fer coincidir les edicions amb les festes majors, que prou costa i no sempre és possible! És el llibre gruixut que tenim ajuntant els vint-i-sis Camí Ral que ja han sortit, un àlbum gegant ple de fotografies, vivències i records. Un volum únic on fullejant trobem els cèlebres negociants coponencs del segle XVIII, però també avis i besavis, parents i amics que ens han anat deixant i, és clar, tots els que encara tenim la sort de poder obrir aquestes pàgines.

Camí Ral deixa testimoni dels nostres petits passos per la vida. Per això ens agrada que surti puntualment, encara que molts escrits no siguin cap novetat, ben lluny de la immediatesa dels mitjans de comunicació i dels intercanvis d'opinions *on line* que permeten les noves tecnologies, camp en el que Copons no s'ha quedat pas enrere.

En aquesta ocasió Camí Ral és comiat i agraïment a Xavier Martí, per la seva implicació en el butlletí i per les moltes activitats que s'han dut a terme amb la seva iniciativa i creativitat. El seu tarannà i la seva tasca, ben presents en el nostre record, han quedat també reflectits en pàgines i pàgines d'aquest llibre tan especial.

Per tot això, moltíssimes gràcies, Xavier.

Elisenda Mercadal Segura

Santiago de Masarnau

Jaume Ortínez Vives

Coberta llibret / CD Santiago de Masarnau (1805-1880)
Aires españoles y piezas expresivas.

De Santiago Masarnau, com gairebé de tot el que sabem dels comerciants de Copons, ja n’havia parlat la Dra. Assumpta Muset. Si ara m’atreveixo a aquestes ratlles és per fer-hi una petita, però curiosa aportació.

Aquests dies de desembre de 2008, en plena crisi econòmica, els diaris de Madrid repeteixen el nom de Santiago Masarnau amb profusió. Ho fan referint-se a un centre que porta el seu nom i que és des d'on es canalitzen ajudes en aliments a famílies que han quedat sense ingressos. Un i altre diari expliquen el gran increment d'ajuts que la institució Santiago Masarnau ha de donar a moltes famílies immigrades o nacionals, i el lloc i el nom s'han convertit en referència. El bo del cas és que, efectivament, Santiago Masarnau va portar a Espanya l'Institut de les Conferències de Sant Vicenç de Paül, esteses avui a tot el món i la missió de les

quals és donar aliments, consells i ajuda a les famílies que la necessiten, però aquesta activitat per la qual avui és relativament conegut i per la qual una comissió està tramitant el seu procés de beatificació, ha eclipsat la seva obra musical. Diguem-ho clar: Santiago Masarnau va ser un gran músic i ho va ser des de molt jove. En efecte, Santiago de Masarnau, i diem “de” perquè així el van ennoblir els reis d'Espanya, va ser un “nen prodigi”. Ho fou en el terreny musical i ho podia haver estat en el terreny de les matemàtiques com ho fou el seu germà Vicente en el camp de la física - química. La sort d’haver treballat en el Madrid de mitjan segle XIX ens permet ja de seguir-los la pista a través dels diaris que es conserven d'aquells anys. Llegint-los, es pot afirmar que els germans Masarnau, provinents de Copons, van marcar una època a la capital del Regne. Ocupant-nos ara, només, de Santiago, cal citar que fou becat per la Casa Reial per seguir els estudis a París i Londres. Allà efectuà una gran carrera de compositor i pianista i és va relacionar amb els grans músics

europaus de l'època: Rosini, Mendelson, Paganini. Tornat finalment a Madrid, la seva “conversió” a les tasques de caritat va diluir la seva brillant obra musical. Una obra plenament integrada en els corrents de l'època, en què es feia música per a ser interpretada a les cases i on s'ennoblien els ritmes provinents de danses populars per fer nous i elegants ballables. Una altra part de l'obra és música religiosa. Tota aquesta obra ha estat revisada i ara, en part, gravada en un CD per una gran pianista, Ana Vega, sota el títol de “Santiago Masarnau, aires españoles y piezas expresivas”. L'obra ha merescut molt bona crítica i ha posat de nou a la palestra l'obra de Santiago de Masarnau. Els Masarnau de Copons, diguem-ho clar, van deixat aviat de fer de comerciants perquè, pel que sabem i pel que intuïm, van ser dels que més ràpidament és van poder situar. En aquesta ràpida carrera els van ajudar uns altres coponencs: els Carbonell. D'aquests Carbonell i de la seva relació amb la Casa Reial n'hi ha un feix per explicar. En tot cas, si s'escau, un altre dia... □

La bona casa del negociant del segle XVIII, Roc Brufau Comas

Daniel Closa Bertran, dclosa@eresmas.com

Afortunadament, i gràcies a un bon amic, de manera cíclica i aproximadament cada sis mesos, rebo una còpia dels articles que ell creu que més em poden interessar sobre Copons de l'informatiu coponenc Camí Ral. Es llastimós, amb la quantitat d'informació que avui dia disposen les Entitats Col·laboradores de Recaptació d'Impostos de la Diputació de Barcelona i, consegüentment l'Ajuntament, i que tot i que pago religiosament l'IBI i la brossa, encara que personalment no ho arribo a utilitzar del tot. Seria un detall que el regidor de cultura o el funcionari/a de torn, tingués el detall d'enviar-me per correus, a mi i als qui hi tenen alguna relació d'impostos, un sol exemplar dels 1.000 exemplars de tiratge que s'acostumen a fer, com indica en el número 18, i que suposo que la majoria van a parar al reciclatge, ja que al poble no hi ha més de 80 focs.

Reconec que és envejable i des d'aquí felicito l'equip de redacció de Camí Ral per la seva continuïtat i perseverança. M'agraden, encara que breus, els articles d'apunts d'història de Copons, que si l'escut, que si els molins, que si el rellotge i el Ceferino... I que sempre et deixen un bon regust i ganes de voler saber més del tema. Recentment, m'ha agradat la microbiografia que apareix en el número 25 sobre el negociant Roc Brufau Comas, que fa la Dra. Muset, i que sembla havia estat el promotor de la casa pairal que avui coneixem com a Cal Parés, i que tan bé apareix a la foto d'en Carles Muñoz.

Tot i que no se sap mai, i que mai no es pot dir “d'aquesta aigua no en veuré i aquest capella...”, puc assegurar que, avui per avui, amb la informació de què dispo, els ascendents de cognom Closa, a Copons,

cognom del qual personalment em sento molt orgullós de ben portar, per molt que ens pesi, puc assegurar que no vam ser negociants al segle XVIII . Recordo que tot just acabats de complir els meus 18 anys em va entrar curiositat per esbrinar sobre el cognom Closa, i hi vaig destinar uns quants dies de les meves vacances d'estiu per consultar, amb els corresponents permisos, els arxius parroquials de Copons, de Mirambell i de Calonge de Segarra, per fer l'arbre genealògic. He de reconèixer que una cosa és voler i una altra és poder, i que encara que guardo tota la informació, no devia ser massa fort el meu convenciment, ja que el projecte encara està inacabat. Així, doncs, hauré d'esperar la prejubilació o la jubilació per continuar-ho, i crec que encara em faltarà temps. De tota manera, puc assegurar que els Closa

de Copons tenim el tronc de l'arbre al poble de Calonge de Segarra, que érem pastors i que al segle XXVIII ens vam sentir seduïts pel cant de les sirenes de “*El Dorado*” a Copons, per la riquesa; vam començar de manobres, vam aprendre l'ofici i finalment constàvem ja com a mestres de cases. Llegint tots aquests articles, i tot consultant els llibres d'història de la Dra. Muset, entre d'altres el dels Traginers, hom pot deixar anar la seva imaginació i suggerir que en Roc Brufau Comas (Copons,1738 - Copons, 1807), sembla que va portar una vida bastant ordenada al llarg dels seus 69 anys, una vida activa com a negociant (1756-1782) a Andujar (Jaen); que als 28 anys es va casar a Copons, que va preparar-se un o diversos d'allò que avui diríem un “pla de jubilació”, potser com a banquer-prestador-usurer, comprant rendes. Als 37 anys, d'una vuitena part de la collita de l'heretat de l'Isidre Miquel a Jorba. Als 46 anys, per 4000 lliures, una sisena part dels grans, vi, oli, aglans, ametlles i fruites del mas de Naro de Calonge de Segarra. Als 44 anys va saber-se retirar a temps a la fi de la Compañía de Andujar a la segona meitat del segle XVIII; El 1782 (als 44 anys) va ser promotor d'una bona casa pairal del que avui en diem cal Parés. Va fer testament als 63 anys i, finalment, als 69 anys es va produir el seu traspàs definitiu.

Val a dir que en Roc va néixer quan Catalunya estava sota el regnat de Felip V, “*el animoso*”(Versalles 1683-Madrid 1745). Però en Roc ja no va viure els esdeveniments de la Guerra de Successió, (1705-1714), ni la batalla dels Prats de Rei. Si suposem que als 20 anys, en Roc va fer la seva incorporació a la Cia de Andujar (Jaen), que el seu oncle Josep Brufau Turull (etapa1740), casat amb Rosa Sans, tenia amb els joves socis coponencs Ramon Aribau (e1760) i Jacint Romeu (e1760), pos. cunyat del Roc, ja que estava casat amb Anna M. Brufau, de pare pagès, i pos. una de las 4 germanes d'en Roc), També pos. una germana de les 4 que tenia en Roc, la petita, Tresa Brufau Comas, es va casar amb Amador Jover Romeu el 1780, a Andujar (Granada). A Andujar també hi traficava en Francesc Brufau Comas (1760), segurament un germà d'en Roc. Sembla que el fill d'en Roc, en Tomàs Brufau Brunet (1790), seguia sent comerciant, però no consta en la companyia de l'oncle Josep a Andujar, Brufau-Aribau-Romeu Cia., que va plegar a final del segle XVIII. A la dovella de la nova casa pairal (cal Parés) de l'esmentat Roc hi ha la data de 1782 , i

Desconeixem també si la construcció de la seva nova casa pairal (cal Parés) la va adjudicar o no a algun mestre de cases amb el cognom Closa, però una cosa és certa i és que li van fer, tal com reflecteix la foto, una bona casa.

i que al 1775 hi havia fàbriques de draps de, seda barnussos... L'expulsió d'Espanya dels jesuïtes, (1768-1972), la construcció del pont de les 15 arcades a Molins de Rei (1768-1773), l'avalot de les quintes, (1782) l'emissió del primer paper moneda i banc de Sant Carles, (1778). Decret de lliure comerç amb Amèrica, (1789) rebombori del pa, (1793-1795) Guerra Gran contra la França revolucionària, (1796-1805) Guerres contra Gran Bretanya, etc. Lastimosament, i per un any, es va perdre el xivarri del timbaler del Bruc (1908), la Guerra del Francès.

La major part de la etapa activa professional d'en Roc Brufau com a comerciant va ser sota el regnat d'un altre fill de Felip V, en Carles III (Madrid 1716-1788), “el rei arquitecte”; 13 fills (6h, 7d), vidu als 44, un rei que segons els seus biògrafs era persona tranquil·la i reflexiva , que sabia combinar la calma i la fredor amb la fermesa i seguretat amb si mateix; complidor, fidel als seus amics, poc donat a les aventures i d'un un cert humor irònic, poc agraciats, baixet, prim i eixut, cara allargada, nas molt gros i llavi inferior prominent, ulls petits i axinats, i amb la pell negra de la degut a la pólvora i la seva afició per la caça; trempat i poc preocupat per l'elegància del vestir, de profunda creença per engrandir la monarquia i millorar la vida del poble.

D'en Roc Brufau Comas, desconeixem si era o no una bona persona, si era religiós o no, i si havia fet catequesis a Jorba o a Calaf per la seva primera comunió, si era un home trempat, si complia o no amb els requisits d'honestedat i rectitud exigibles als negocis, si va mantenir solidaritat, confiança, fidelitat, germanor i harmonia amb els seus socis, si la seva muller Maria Brunet Estrada el va acompanyar a Andujar o es va quedar a Copons, i si va ser una dona obediènt, submissa, virtuosa i fidel i mare exemplar i amantíssima. I si sabia escriure, si al Roc li va agradar Andalusia, què menjava, si li agradava el *salmorejo*, el *ajoblanco*, los *andrajos* i el *rabo de buey estofado*, i si va importar alguna recepta de la cuina andalusa a Copons, quins productes amb detall comercialitzava i quins n'exportava a Catalunya, i quines rutes terrestres exactes seguia, i si les fàbriques de teixits que el 1777 va promoure Carles III a la Carolina va arruïnar o no el seu negoci a Andujar, etc. Desconeixem també si la construcció de la seva nova casa pairal (cal Parés) la va adjudicar o no a algun mestre de cases amb el cognom Closa, però una cosa és certa i és que li van fer, tal com reflecteix la foto del Carles Muñoz, una bona casa. n

Masies i veïnats de Copons (II)

Montse Soterias Corbella

Les masies riu amunt

Iniciem, en aquest segon capítol, la ruta riu amunt de Copons direcció Veciana, on trobem per aquest ordre les masies de **Cal Gelabert**, **Cal Torra de la Masia**, **El Vilella** i **Mas Lloretó**. Totes elles pertanyen al terme de Copons i tenen un tret en comú: històricament han estat vinculades al riu o Riera Gran, ja que cada una disposava d'un o de varis molins situats a la vora del riu per aprofitar-ne l'aigua.

La utilització de l'aigua del riu Anoia i dels seus afluents es remunta a l'edat mitjana. Al terme de Copons i al llarg del riu Anoia hi havia un gran nombre de molins, majoritàriament fariners. Dels catorze molins que poblaven la riba de la riera de Copons, encara avui, alguns d'ells són visibles, tot i que de la majoria només en queden restes. Segons documentació escrita a mitjan del segle XIX funcionaven els molins del Vilella, el Molí del Mig, el Molí de Baix o del Madora, el Molí de Dalt del Mas Lloretó, el Molí del Gelabert, el Molí del Torra de la Masia i el Molí del Comú. Sembla que el primer en deixar de funcionar va ser el de Cal Gelabert l'any 1913, i el darrer, el Molí del Mig que va fer-ho entre 1944 i 1947. En l'actualitat cap dels molins funciona.

Can Gelabert

De Can Gelabert disposem d'informació força extensa gràcies a la família Tudó Galí, actuals propietaris de Can Gelabert. Segons documents escrits, datats de l'inici del 1600, ja es parla de Can Gelabert com un casa ja consolidada i de propietat de la família Tudó.

En aquesta masia sempre van dedicar les seves terres al cultiu de la vinya, però entre 1887 i 1890 la fil·loxera va arrasar l'Anoia i es van quedar sense vinyes. Passats els perills de la fil·loxera, van replantar de nou part de les vinyes amb ceps americans i van iniciar el cultiu dels cereals.

També van dedicar-se a fer transport amb carro. Les pedres per l'església nova de Santa Maria del Camí van ser transportades amb els carros del Gelabert. En aquesta masia hi van haver masovers fins al 1944.

El molí de Cal Gelabert estava situat a la riba dreta de la Riera Gran, just per sota de la Masia amb el mateix nom. Era un molí fariner i va ser el primer en deixar de funcionar, després d'un aiguat que en va negar la bassa l'any 1913.

Cal Torra de la Masia

No es tenen referències escrites de la finca anteriors al s. XIX, tot i que segurament és una masia molt més antiga. A començaments del s. XIX era propietat de la família Torras.

En aquesta finca hi havia un molí fariner situat a la riba dreta de la Riera Gran. A títol d'anècdota, i segons referències escrites, sembla que a mitjan s. XIX van haver-hi una sèrie de disputes entre els propietaris del Mas Gelabert i del Torra de la Masia a causa del nivell de la resclosa del Molí del Gelabert.

El molí, igual que els del seu voltant, va deixar de funcionar a principis del s. XX. Actualment la finca, en la qual hi ha una explotació agropecuària, pertany a la família Marimon, que n'és propietària des de fa més de 20 anys.

El Vilella

Aquesta masia es troba situada a la riba esquerra de la Riera Gran. La primera notícia històrica del Mas Vilella és de 1668, segons indica una inscripció a l'entrada de l'edifici. Té la peculiaritat que a la planta baixa del mas hi ha ubicat un molí fariner al qual s'hi accedeix per la porta que dona accés a la masia.

Al voltant dels anys 60 al Mas Vilella també s'hi va obrir un berenador que va funcionar uns 30 anys.

Actualment el mas està deshabitat i es troba en estat d'abandonament.

Mas Lloretó

A començaments del s. XIX la masia de Cal Lloretó i el molí pertanyien a la família Lloret. Mas Lloretó era conegut perquè entre els anys 60 i 70 del segle passat s'hi va fer un berenador que regentava un descendent de la família. El berenador, però, va deixar de funcionar entre 1987 i 1988. Més endavant, es va dividir la finca i va passar a mans d'altres propietaris no vinculats a la família Lloret.

A la finca de Cal Lloretó hi havia 3 molins. El Molí de Dalt, situat a la riba esquerra de la Riera Gran sota el Mas Lloretó. Aquest molí fariner és un dels molins més antics de la comarca (s. XVI) i per referències orals sembla que va funcionar fins a principis del s. XX i encara avui està en bon estat. El Molí del Lloretó de Baix i el del Plomissó eren dos molins de tipus pelador de gra que també pertanyien a la mateixa finca.

Com arribar-hi: Agafem la carretera BV 1005 de Copons a Veciana en direcció nord. Per aquest orde trobarem la Masia de Can Gelabert, Cal Torra de la Masia, El Vilella i Mas Lloretó.

Documentació extreta dels Quaderns científics i tècnics de restauració monumental sobre els Molins De Copons (1997).

Can Gelabert

Cal Torra de la Masia

El Vilella

Mas Lloretó

FOTOGRAFIES: MONTSE SOTERIAS CORBELLA

Fe d'errades

En la primera part de "Masies i veïnats de Copons", publicada al Camí Ral 26, la fotografia de la part superior dreta de la pàgina 9 és **Cal Maure** i no pas **Ca l'Arnau**.

Història i situació actual del ball de bastons

Montserrat Galí Segués

Si poguéssim tenir una visió de Catalunya a vol d’avió i al llarg de l’any podríem observar com el Ball de Bastons s’es-tén per quasi tota la geografia catalana, però si ho féssim a vol d’ocell podríem sentir com a la vila de Copons dringuen els picarols i els bastons per caramelles. La cultura és un element indispensable per formar una soci-etat com a tal i la cultura popular i tradicional, la que amb el pas del temps el poble ha fet seva , ho és també i evolucio-na al ritme de les persones . Dins d’aquesta cultura catalana trobem el ball de bastons, que podem definir com una dansa executada per vuit o més persones que dansen al so d’una melodia tot fent evolucions en l’espai i fent picar entre elles o amb si mateixes dos bastons. De ball de bastons n’hi ha des d’Anglaterra fins a Àsia Menor, passant per França, Europa central i els Balcans, i també en la meitat nord-est de la Península Ibèrica.

Gravat en boix per una auca de Vilanova i la Geltrú

Origen

L'anàlisi del ball de bastons ha estat feta per historiadors i etnòlegs i podem dir que se n'ha elaborat diferents teories.

Teoria neolítica: Diversos autors: A. Beltran, M. Aramburu... situen en aquesta època neolítica l'inici del ball de bastons , entre 4000 aC i 3000 aC. Els autors que es decanten per aquesta tesi li atribueixen un significat marcadament agrícola i inserit en ritus de fecunditat de la terra. El sedentarisme de la humanitat i l'augment demogràfic van fer possible l'aparició d'aquesta mena de rituals no lúdics.

Teoria Ibero-celta: També diversos estudiosos han donat l'origen ibero-celta al ball d'espases, al qual relacionen amb el ball de bastons. En R. Serra admet sense cap dubte que els ibers , influenciats pels celtas, practicaven el ball d'espases i G. Puerto considera els ibers introductors de les danses religioses a la península i entre les danses religioses i rituals situa els ball d'espases i de bastons.

Altres estudiosos parlen de l'origen celta a partir del VIII aC.

Teoria greco-romana: Ha estat adoptada per diversos investigadors: Posposil, Müllenhoff, Amades, Capmany, Caro... i li donen l'arrel grega , que hauria arribat a nosaltres a través dels romans a partir del segle III aC.

Alguns hi veien influències en la indumentària, però més tard s'han fet recerques que avalen aquesta tesi.

Per exemple, Caro, analitzant textos grecs i romans, ha trobat la dansa dels salis, sacerdots dansaires , que durant el mes de març, a Roma, feien la dansa en honor a Mart (déu de l'agricultura) fent moviments i figures amb xocs d'escuts, dagues i bastons per tal d'obtenir bones collites.

En tots els casos la dansa té un caire doble i ritual entre guerrera i agrícola.

Història

La primera notícia escrita del ball de bastons català és la de l'any 1150, en el casament de Ramon Berenguer IV amb la reina Peronella.

Al segle XIV l'església instaura la Festa del Corpus Christi, i l'organització de grans processons. Hi ha diversos documents d'aquella època que donen fe de la participació del ball de bastons amb caire de ritual i home-natge. Tot seguit passaran a participar en les festes rituals: celebracions ciutadanes i populars d'algunes localitats: les Festes Majors, visites o passades de reis, prínceps, rebudes de bisbes...

També van començar a ser presents en d'altres celebracions i seguicis religiosos: Pasqua, processó del sant patró local... De mica en mica van anar agafant un caire festiu i de representació de la ciutat.

Al final del segle XIX la societat va considerar aquest ball i altres manifestacions de cultura popular com quelcom passat de moda i poc edificant. Hi hagué, però, a l'inici del segle XX, una gran tasca de folkloristes que van tornar a donar valor de cultura i patrimoni a aquestes danses i així van quedar reforçades durant la República.

Passada la guerra civil els balls de bastons tornen, però lligats de nou a celebracions religioses i com a representació de la localitat. Però van anar davallant, ja que els dirigents de la dictadura no tenien cap interès a donar-los suport. Solament Solsona i Cardona van mantenir les seves danses rituals.

A partir de la democràcia els ajuntaments valoren el ball de bastons i d'altres manifestacions com a patrimoni i cultura i s'inicia un relleuament de les velles colles i se'n creen de noves. Totes s'incorporen a la festa i ballen amb ganes , conservant la tradició mil·lenària de la “dansa més ancestral”, però s'han perdut molt les ballades rituals ja que s'ha des-ubicat la dansa: es balla per inauguracions, per celebracions d'empreses privades, etc.

Situació actual

En la nostra societat industrialitzada i de l'oci es natural que els rituals de fertilitat , de cultes a verges, o espants d'esperits malèfics costin de mantenir, però és important que es mantinguin uns cànons que li donen fonament. Cal transmetre les actituds, actes, gestos, que han estat la base del ball perquè així s'aconseguirà el respecte necessari al ball de bastons. Un exemple clar és el ball de bastons de Cardona en honor de la Verge del Patrocini. Ball que es fa amb molta seriositat,

respecte i bona dansa i això encomana sentiment i emoció a tots els que la veuen ballar. Avui en dia el ball de bastons està carregat d'un sentit d'identitat nacional molt forta. Identitat que es trameta a alguns nouvinguts que també s'apunten a fer el ball.

Abans, molt sovint, eren persones amb poc recursos les que ballaven i això els representava obtenir algun benefici per a la seva migrada economia; ara balla una gran diversitat de persones d'edats, estatus i sexe diferent.

La incorporació de la dona, que en la societat en general estava exclosa a participar de les festes populars o de carrer, es va iniciar fa aproximadament 30 anys i ara ja és present en moltes colles. Es podria dir que la seva incorporació ha estat un fet molt important per al sosteniment i creació de les colles de ball de bastons.

La Música

La música per els ball de bastons sempre ha tingut tres fonts: A- La música de repertori específic per ballar bastons. B- Aplicar temes populars al ball de bastons. C- Posar música de moda a algun ball de bastons: masurques, xotis, polques... Avui en dia es mantenen l' A i la B , i també s'està intentant recuperar partitures antigues.

Els Intèrprets: Sempre ha estat un punt difícil tenir bons músics per a ballar. Poder aconseguir músics professionals és molt difícil, però les colles han de vetllar per la millora dels seus músics. Abans les ballades es feien en més silenci i en llocs més recollits i carrers estrets; en aquest cas una flauta, un violí eren suficients. Actualment es balla enmig de molt més brogit i en places àmplies i això ha fet que moltes colles passin a la gralla i altres acompanyaments de so més potent. Caldria, però, no perdre l'acompanyament de flabiol, violí... que dona un to més íntim al ball.

Els bastons: Són també part de la música del ball de bastons. En la classificació d'instruments ètnics estan classificats com a instruments idiòfons, capaços d'obtenir música a partir d'ells mateixos. Son els primers instruments sonadors registrats gràficament (Egipte 3.000 aC).

Els bastons donen un ritme únic que parla com si dones consignes. És un instrument

La sardana

Natàlia Muñoz Domínguez

Sobre l'origen de la sardana s'han escrit moltes teories. Sembla, però, comunament acceptat que els seus antecedents més remots cal relacionar-los amb els gestos humans bàsics que es repeteixen en totes les èpoques i per tot arreu. L'esser humà, modern o primitiu, crida i sospira, riu i plora, segurament des que va ser creat. I quan a causa d'una exultació interior, sent l'impuls d'esplaïar-se, un dels gestos instintius primaris és, sovint, donar-se les mans i saltar fent una rotllana.

A continuació teniu una explicació força elemental de com es balla la sardana. No s'espera que serveixi per a ensenyar a ballar ningú. Només és per fer-ne cinc cèntims als qui n'han vist ballar i tenen curiositat per saber com es fa. Si realment en voleu aprendre, és millor que s'organitzi un curset i que us hi apunteu.

Animeu-vos.

Curts

1. Per començar, ens posarem drets amb els peus junts, amb la precaució que no hi hagi cap obstacle al nostre voltant amb què puguem ensopegar.
2. Començarem movent el peu esquerre cap endavant. Marcarem el primer punt tocant a terra amb la punta del peu.
3. Després, tornarem a posar el peu esquerre pla al costat de l'altre.
- 3.. Mourem el peu dret una mica enrere.
5. Creuarem el peu esquerre per davant del dret.
6. Traurem el peu dret del darrere i el posarem per davant de l'esquerra. Marcarem el punt tocant a terra amb la punta del peu.
7. Després, tornarem a posar el peu dret pla al costat de l'altre.
8. Mourem el peu esquerre una mica enrere.
9. Creuarem el peu dret per davant de l'esquerra.
10. Traurem el peu esquerre del darrere i el posarem per davant del dret. Marcarem el punt tocant a terra amb la punta del peu.
11. I tornarem a repetir allò que hem fet en el punt 1.

Llarg

1. Per començar, ens posarem drets amb els peus junts, amb la precaució que no hi hagi cap obstacle al nostre voltant amb què puguem ensopegar.
2. Començarem movent el peu esquerre cap endavant. Marcarem el primer punt tocant a terra amb la punta del peu.
3. Després, tornarem a posar el peu esquerre pla al costat de l'altre.
4. Mourem el peu dret cap endavant i marcarem el segon punt tocant a terra amb la punta del peu. Si ens ha de servir per facilitar el punt següent, podem fer aquest moviment del peu una mica en diagonal.
5. Creuarem el peu dret per davant de l'esquerra i l'endarrerirem tant com ens permetin les cames. Això sí, tampoc no hem de quedar amb els peus travats.
6. Traurem el peu esquerre cap endavant, per darrere del dret. Marcarem el tercer punt tocant a terra amb la punta del peu.
7. Després, tornarem a posar el peu esquerre pla al costat de l'altre.
8. Mourem el peu dret una mica enrere.
9. Creuarem el peu esquerre per davant del dret.

10. Traurem el peu dret del darrere i el posarem per davant de l'esquerra. Marcarem el primer punt tocant a terra amb la punta del peu.
11. Després, tornarem a posar el peu dret pla al costat de l'altre.
12. Mourem el peu esquerre cap endavant. Marcarem el segon punt tocant a terra amb la punta del peu. Si ens ha de servir per facilitar el punt següent, podem fer aquest moviment del peu una mica en diagonal.
13. Creuarem el peu esquerre per davant del dret i l'endarrerirem tant com ens ho permetin les cames. Això sí, tampoc no hem de quedar amb els peus travats.
14. Traurem el peu dret cap endavant, per darrere de l'esquerra. Marcarem el tercer punt tocant a terra amb la punta del peu.
15. Després, tornarem a posar el peu dret pla al costat de l'altre.
16. Mourem el peu esquerre una mica enrere.
17. Creuarem el peu dret per davant de l'esquerra.
18. I tornarem a repetir el que hem fet en el punt 3.

El Ramon de Cal Gravat

Rosa Mata Francès

CEDIDA PER RAMON SERRA PUIG

Aquesta tarda vindrà el Ramon “Gravat” a casa. Farem un cafè i l'entrevistaré per al Camí Ral. Em vol explicar els seus records del teatre. Arriba ben puntual. Baixo a obrir-lo. Sembla que no gosi a entrar, com si em molestés, i mira que l'he convidat jo! Pugem, ens asseiem al sofà i descobrim que tenim una afinitat: el cafè ens agrada no massa fort, soluble mateix. Som poc cafeters. Amb la tasseta a la mà comencem a xerrar.

Nom: Ramon Serra Puig
(conegut per Ramon Gravat perquè la seva família vivia en una masia de Viladases que va ser construïda per un paleta amb la cara gravada)
Nascut el 5 de gener de 1943
Casat amb la Sara Piñon
Oficis que ha fet: pagès i planxador
Fills: l'Eva i la Montserrat
Néts: l'Elvira, la Maria, l'Emma, la Laia i l'Armand.

- Ja em pots explicar coses del teatre....
 - Doncs el dia abans que el van ensorrar jo encara hi vaig entrar a mirar. No vaig plorar, però em van venir molts records. Jo el vaig veure fer. L'any 51 o 52 es va començar i es va inaugurar l'any 54. Jo tenia 11 anys. Allà on hi havia el teatre hi havia hagut el cementiri, i aleshores la rectoria i l'església ja hi eren. El teatre era el Centre Parroquial i durant molt de temps s'hi va fer cine i teatre. Abans de construir el Centre Parroquial, el teatre i el cinema s'havia fet allà on ara hi ha l'Ajuntament.

- Qui ho gestionava?
 - Ho portava l'església, és clar! Es va construir durant l'època del mossèn Jesús amb donatius. Un cop a la setmana i tots els festius s'hi feia cinema, i també s'hi va fer molt teatre. Se n'encarregava el mossèn i algú del poble venia les entrades anticipadament

- Quins grups hi venien a fer teatre?
 - Venia molt l'Elenc Artístic Montserrat d'Igualada, també van venir els que feien la passió d'Esparguera i d'altres... El teatre era ben ple. S'havien de dur bancs de l'església per guanyar llocs. Hi cabien unes 200 persones. Al poble hi devien viure en aquella època cap a 500 persones. Es feia teatre els festius: per St. Josep, per la Festa Major, per Sant Sebastià o un diumenge qualsevol. Sempre s'omplia. Aquests d'Igualada havien fet “La ferida lluminosa”, també “El port de les boires”, “Els cinc fills”... Agradava molt el

drama, les comèdies de plorar. Les dones es feien un fart de plorar i quan sortien deien: - oh, que m'ha agradaat...- Els d'Esparguera havien fet “La heredera”, “El Pigmalión”, “Ella és ella”... No me'n recordaré de totes! A l'any potser se'n feien 6 o 7. També s'havien fet sarsueles com “El manojo de rosas”, “Los claveles”, “La tavernera del puerto”... Les sarsueles les feien principalment els de l'Elenc Artístic de Montserrat. També havien vingut els de Calaf a fer els Pastorets. Els de Calaf també havien fet “La dida”. La primera obra que es va fer, el dia que es va inaugurar el local, va ser “Els milions de l'oncle”, que la van fer els de Calaf. El teatre no estava acabat i recordo que les finestres encara no estaven posades i que es van tapar els forats amb paper i van posar unes estufes. Era el dia de Sant Sebastià.

- Quant va durar aquesta activitat?
 - Això va durar uns 10 anys, després ja es va anar perdent. Depenia una mica del capellà que hi havia. El que va venir després del mossèn Jesús era fill d'Igualada i tenia molt bona relació amb els del teatre d'Igualada. Vivia a la rectoria. A organitzar festes i celebracions hi tenia molta traça. Era en mossèn Josep Rossell. Aquest home, a més, sabia atreure la gent. Els altres capellans de després ja no hi van saber donar tanta continuïtat.

- I de balls no se'n feien?
 - De balls a dalt no se'n feien, era pecat. Nosaltres ballàvem sardanes. A les festes, a la mitja part del cine, després del cine... I quan venia la Quaresma no podiem ballar ni sardanes i aleshores jugàvem al joc dels disbarats en una rotllana, o a penyores.

CEDIDA PER RAMON SERRA PUIG

- Hi havia molta canalla i jovent en aquella època?
 - Molta! Pensa que l'escola dels nens, que era allà on hi ha l'actual escola, hi havia 30 nens, i a l'escola de les nenes, 30 nenes, allà a baix on viu la Susanna.

- El teatre era per a tots els públics?
 - Sí, sí. Els nens a primera fila. Les noies, en una segona renglera totes juntes. La file-ra de nois al darrere. I aleshores, darrere d'aquests, al cantó esquerre hi havia els que festejaven i a la dreta la resta de gent gran i avis, al costat de l'estufa de llenya. El jovent tots seiem al costat esquerre. L'estufa era de llenya o carbó i n'hi havia un que s'encarregava de carregar-la. Ara, de fred, n'hi havíem passat! Allò era molt gran.

- I el cinema com funcionava?
 - El cinema s'anunciava amb cartells grossos i de més petits que es posaven allà on hi ha l'ajuntament ara. El cine el portava el Mingo, que vivia a la plaça. Ell era el que tirava el cine. De portar les pel·lícules se'n cuidava el mossèn. No sé com anava això, però ja estava programat per a tot l'any. Pensa que una pel·lícula eren tres o quatre rotllos de cinta grossos. La sessió completa era de dues pel·lícules d'una hora i quart i a la mitja part ballàvem sardanes, amb la gramola. Apartaven alguns bancs del davant per ballar. La sessió de cine començava cap a quarts de sis i sortíem vora les deu. A la mitja part anaven als Prats de Rei a fer el l'intercanvi de pel·lícula, amb cotxe o amb moto.

- Tothom ballava sardanes?
 - Més aviat els més joves. Quan començava

a festejar, hom ja no ballava i s'estava als bancs. A l'estiu trèiem la gramola a fora i ballàvem a l'aire lliure. Quan festejaves ja t'apartaves una mica. Jo em vaig posar a festejar cap als 19 o 20 anys. Pensa que allà hi vaig passar tota la infantesa i tota la joventut.

- Al teatre també hi havia mitja part de sardanes?
 - La majoria d'obres eren de 3 actes i la mitja part era més curteta i no es ballaven sardanes. A més la gent quedava arran de l'escenari i no hi havia espai. Quan feien la sarsuela, a davant de l'escenari hi havia l'espai dels músics. El bar original era a l'esquerra només entrar, i al cap de 7 o 8 anys es va fer el bar de després, a l'altra banda.
 - La gent de Copons també feia teatre?
 -Sí, els d'aquí Copons també havien fet alguna d'obra de teatre.

- Qui hi havia de conegut?
 - Molta gent. Hi havia l'Albert de l'Estanc, el Jaume Closa, el Tort, jo mateix... Alguna vegada el Josep Marcé també havia sortit, també n'havia fet la Maria Bertran, la M. Àngels, germana de la Carme de l'Estanc, la Nati, que ara s'està a Manresa, la M. Teresa de Cal Massana, mare de l'Elisenda Mercadal, en Ramon Prats, en Toni Vila, les germanes de Cal Sant Guim, el Josep M. Prats, la Rossi, el Josep Segura, l'Antònia Llacuna, la Teresina Garriga... És que em sap greu, perquè segur que em deixo algú.

- I recordes alguna obra del grup de Copons?
 - Sííí, es va fer “La Marqueseta no sap què té”, “El tímid de 2/4 de 10h”, “D'aquesta aigua no en beuré” (aquesta ja eren de gent més gran)... Eren coses senzilletes i es buscaven obres que hi sortís molta gent per acontentar tothom.

- Alguna anècdota en concret?
 - Mira, pensa que això del teatre era complicat. Per canviar els decorats teníem molta feina i els de Copons no hi teníem gaire mà i ens hi passàvem allà... A més, en una mateixa obra canviàvem diverses vegades de decorat. Allò era un xou. De vegades se sentien uns crits des de baix... T'embarrancaves amb alguna obra d'aquestes que havies de canviar decorats i mobles i tot plegat... Ja és una anècdota. L'escenari era gran i a la boca de l'escenari hi havia una mena d'espai cobert i allà s'hi posava el mossèn, que anava apuntant.

CEDIDA PER RAMON SERRA PUIG

- I tot el poble es concentrava al teatre?
 - No, hi havia gent que anava al teatre a dalt i d'altre que anava al Centre Instructiu, on ara hi ha la Barraca. En Ramon em comenta que ell el que vol és fer una mena d'homenatge en record del teatre de dalt i explicar que feliç que va ser allà, on hi va passar la infantesa i la joventut.

- I no us avoríeu amb tanta sardana?
 - Nooo, ens ho passàvem bé. Era el què teníem. Quan per la ràdio senties una sardana nova que no tenies, doncs deies: -Aquesta l'hauríem de comprar!-. I aleshores feiem una col·lecta al cine per comprar la sardana. Potser valia unes 70 pessetes una sardana. Compràvem el disc i durant uns dies sempre posàvem la mateixa. Si em donessin una pesseta per totes les sardanes que he ballat, seria ric!

- També es llàstima que hagin ensorrat el teatre. Allò tenia una solució, per exemple haver-ho restaurant. Allà mateix potser podria haver estat la sala polivalent, potser es podria haver engrandit. Jo no ho critico, però jo m'ho estimava com a casa. La vigília que el van ensorrar hi havia el Marcel allà i li vaig dir: deixa-m'hi entrar. I allà em van venir molts records, fins i tot de persones que ja són mortes. Gent que era de la nostra edat i ja no hi són, com ara el germà de l'Albert, la mare de l'Elena, en Josep Marcé... Et vénen a la memòria tots aquells que ja no hi són.

-Amb donatius de la gent es va fer la Creu de terme, això ho voldria recalcar. Aquella creu que estava a l'esplanada del bar de dalt. Jo voldria demanar a l'Ajuntament que la

tornés a posar, perquè del 50 al 54 es va fer una col·lecta per fer la creu de terme. Abans era a la carretera de Veciana, a l'alçada de la bassa de dalt. Tots els pobles tenien una creu de terme a dins del poble. Però aquella jo ja no l'havia vista, la van ensorrar durant la guerra. La podrien posar allà a la vora mateix d'on estava. Era una creu tota de pedra. A la part de dalt hi havia les imatges de santa Maria, de sant Roc i sant Sebastià, que són els patrons, i em sembla que la de sant Pere. Crec que aquesta part de dalt la tenen guardada i el peu és allà a terra. Però això haurien de mirar de posar-ho en algun lloc. Jo crec que es podria posar allà mateix. Jo crec que quedava molt maca allà o al costat de la rectoria... En un lloc o altre.

També em comenta que li sap greu que allà on hi havia el teatre ara es faci servir per aparcar cotxes i que valdria la pena mirar de conservar les coses i els llocs de Copons on s'amaga una petita part de la història del nostre poble i dels coponencs i coponenques.

Fa una bona estona que xerrem i la conversa no s'acaba. - Hauré de resumir-ho una mica, perquè no ho podré posar tot- li dic. Però al final ho he posat gairebé tot. Ho deixem aquí i em diu que si li vénen a la memòria més obres de teatre ja m'ho dirà. Li sap greu deixar-se coses i persones, però jo li dic que no pateixi, que no ha de ser una llista exhaustiva, que és la seva entrevista i que són els seus records. Moltíssimes gràcies, Ramon. I, si cal, ja farem una segona part! n

La Caseta de l’Hort

Teresa Múnera Pascual

Des de **La Caseta de l’Hort** us expliquem algunes de les vivències i activitats que hem fet al llarg del primer trimestre d’aquest curs 2008-2009.

Ja hem superat els plors!

El dilluns 1 de setembre, a les vuit del matí, La Caseta de l’Hort va obrir les seves portes al curs 2008-2009, iniciant així el quart any des de l’obertura de La Caseta, el passat setembre de 2005. Durant els primers dies i les primeres setmanes hi ha hagut llàgrimes dels petitons que trepitjaven per primera vegada l’espai i es separaven momentàniament dels seus pares. Aquests plors intentaven ser consolats pels alumnes veterans, bons coneixedors del treball que es duu a terme a La Caseta. Avui, 13 d’octubre, ja ha passat gairebé un mes i mig del primer dia de classe i aquests plors i aquestes llàgrimes han quedat molt lluny i s’han convertit en rialles i mostres d’alegria.

Fem panellets!

Aquest matí a La Caseta hem fet els tradicionals panellets. Mentre al carrer feia un dia típic de tardor: fresqueta i pluja fina insistent, a la classe tots estàvem preparats per començar la tasca. Mans ben netes i mànigues amunt per poder toquejar i remenar la pasta. Després hem gaudit fent boletes com si féssim plastilina. Quan hem tingut les boletes posades a la plata, les hem guarnit amb ametlles, pinyons i cireretes verdes i vermelles. L’últim retoc ha estat pintar els panellets, però no amb pintura com ho fem normalment, sinó amb clara d’ou. Ens han quedat 88 panellets boníssims que podrem tastar ben aviat amb la família. Bon profit i bona Castanyada a tothom!

Benvinguda a la caseta, Marieta castanyera

Com ja va sent tradició, l’últim dia d’octubre a La Caseta tenim una visita molt especial: la Marieta Castanyera, una velleta que viu a la muntanya i que porta un mocador al cap, un bastó i una cistella plena de castanyes per repartir. Aquesta setmana a la classe hem parlat de castanyes, castanyeres, panellets,... També hem après cançons relacionades amb la Castanyada: “Marrameu torra castanyes”, “La Marieta Castanyera”, “El Gegant del Castanyer”. Hem pintat panellets, castanyes de mides diferents, castanyeres, ... i hem esperat il·lusionats l’arribada de la Marieta Castanyera. L’hem rebut amb una forta abraçada. Tots dúiem un mocador al cap. La Marieta ens ha explicat un bonic conte i ens ha obsequiat amb unes castanyes de la muntanya. L’hem acomiadat ballant tots junts. La castanyera ha marxat a visitar altres nens, però ens ha promès que l’any que ve tornarà a passar una estona amb els nens i nenes de La Caseta de Copons. Arreveure Marieta!

Visca la música

El proper dissabte 22 de novembre és la diada de Santa Cecília, patrona de la música i els músics. Enguany a La Caseta ens hem anticipat a la festa i n’hem fet la celebració aquest matí. Per uns moments, l’aula ha esdevingut un petit Liceu amb música, instruments i músics per tots els racons. Ha estat una jornada sencera dedicada a la música. De bon matí, hem construït els instruments: maraques i troncs de la pluja; hem fet assajos per tal que el concert sortís perfecte. Al migdia, hem rebut amb alegria el músic, que des de fa quatre anys, ens ofereix un concert de música en directe amb el seu acordió diatònic. Avui ens ha fet passar una bona estona cantant i ballant sense parar.

Quina il·lusió, ja ha arribat el tió!

El desembre ja és aquí i això significa fred, potser neu, gorres, bufandes, guants, abrics, nades, pessebres, tions, regals, festa, gresca, alegria,... A La Caseta ja fa uns quants dies que estem preparant l’arribada del Nadal. Hem decorat l’aula amb motius nadalencs; hem començat a assajar les Nades, que com cada any cantem a les cases; parlem d’allò que volem demanar als Reis, del llibre blanc i del negre, de l’ocellet blau, del Patge Faruk, del tió,... però... on deu ser? Es recordarà de venir a La Caseta?... Aquest matí, aprofitant que no feia massa fred, hem sortit a fer una volta cap al Gorg de Nafre. Hem escollit aquest indret perquè l’any passat van trobar amagat entre les herbes el nostre tió. Hem mirat per tots els racons: sota les fulles, entre les pedres,... l’hem cridat ben fort, però ningú ens ha respost. Finalment hem trobat el seu cau en un petit forat sota un arbre, però el tió ja no hi era. Una mica decebuts, hem pres el camí de tornada, però només arribar a La Caseta les nostres cares han canviat: el tió estava esperant-nos dins el terrari de les tortugues.

A collir olives!

Aquest matí els nens i nenes de La Caseta hem fet una activitat nova. Convertits en pagesos per una estona, hem collit olives de l’olivera de la Dolors. Cadascú duia una galleda a la mà i es tractava d’omplir-la força. Els més grans s’enfilaven ben amunt per collir les olives que estaven agafades a les branques i els més menuts plegaven les poques que queien a terra. Entre tots hem fet molta feina i n’hem recollit un bon grapat. Ara toca posar-les amb aigua i sal i esperar uns mesos per a poder-les tastar. n

TERESA MÚNERA PASCUAL

FOTOGRAFIES: TERESA MÚNERA PASCUAL

FOTOGRAFIES: TERESA MÚNERA PASCUAL

Castanyada 2008 a l'escola

Elvira Talló

Com cada any, quan arriba la tardor és temps de castanyes i panellets. A l'escola també continuem amb la tradició i aquest any vam fer els panellets tots els nens/es de l'escola. El dia de la castanyada al matí ens els vam menjar per esmorzar i els que van sobrar ens els vam endur cap a casa. A la tarda, vam acabar la festa amb una sessió de màgia del Mag Sardauc. Va ser molt exitosa i tothom, grans i petits, ens vam quedar bocadats amb els trucs que va fer. n

La llegenda de fer cagar el tió

Conte cedit per Teresa Closa Bertran

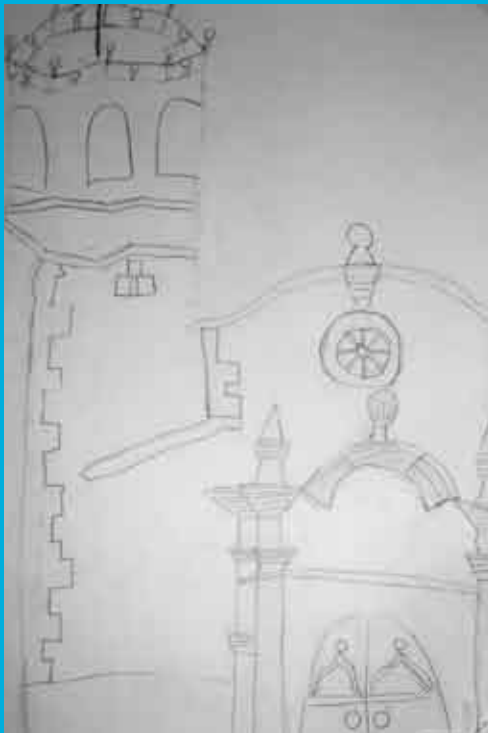
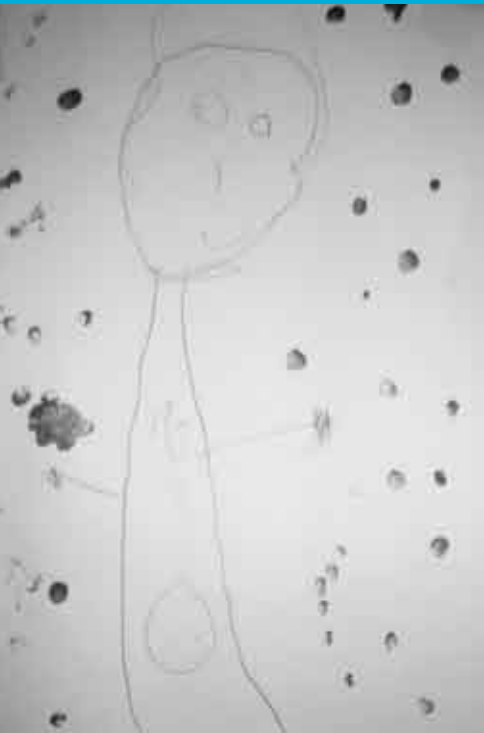
Era la vigília del dia de Nadal. En una masia al mig del bosc d'un muntanyes molt altes i nevades hi vivia un matrimoni molt pobre. No podien sortir a treballar per culpa de la gran nevada que aquell any havia caigut i sols els quedava un tronc per tirar-lo al foc i escalfar-se i un plat de sopa per menjar.

Al primer cop de bastó que va donar, el tronc s'obrí i de dins van sortir tota mena de menjars i monedes d'or i argent. Que content es posà el matrimoni i quan van anar per agrair-li el que havia fet, el pobre vell ja havia desaparegut. Havia marxat, caminant en mig de la neu, cercant altres persones amb el corbo i generós.

A partir d'aquell dia, i en totes les llars catalanes, a la vigília del dia de Nadal, amb un tronc de fusta, es fa cagar el tió. I es canten nades davant del pessebre. I el pare nostre i la cantarella del tió tot donant cops de bastó. n

Concurs dibuix Festa Major 2008

Així que s'acostava el vespre, es van posar a preparar el pessebre, com venien fent cada any, quan de sobte van trucar a la porta de la masia... Era un pobre vell, de barba blanca, que els demanava per entrar a escalfar-se, perquè s'havia perdut en mig de la neu i la fosca. Mentre s'escalfava vora el caliu de la llar del foc, la mestressa li va preparar l'únic plat de sopa que tenien i el seu marit agafà la destral per estellar el tronc per a poder revifar el foc que a poc a poc s'anava esmoreint. Quan el vell se n'adonà, li digué que no fes servir la destral, sinó que li donés uns cops amb una vareta d'avellaner que ell li lliurà. Tot i pensant que el vell no tocava vores, i per tal de no contradir-lo, va fer el que el pobre vell deia.

Cursets de natació a la piscina de Copons

Montse Soteras Corbera

Com cada estiu, i un cop acabat el curs escolar, el dia 30 de juny es van iniciar els cursets de natació a la piscina de Copons. Un bon grup de nens i nenes van participar en els cursets que va impartir el monitor Samo, qui ja se n'havia fet càrrec l'any anterior. El 31 de juliol, l'últim dia dels cursets, va tenir lloc el repartiment de medalles i diplomes per a tots els nedadors i nedadores que hi van participar. n

Casal d'estiu de Copons

Atlas, Fundació Sociocultural

Aquest any el casal d'estiu de Copons ha estat molt sorprenent i divertit per a tots plegats. La Carolina i la Judit han fet de monitores i cada dia al matí es desplaçaven fins a Copons.

Al casal han participat nens i nenes des dels 3 anys fins als 12. La metodologia de treball ha estat, per una part, treballar en petit grup per potenciar les habilitats de cada infant i poder treballar objectius concrets i adequats a les edats dels participants. I, per una altra part, s'ha tingut en compte el sentiment de grup que hi ha en tots els casals de Copons, ja que és un casal en què des de sempre s'ha treballat des d'una perspectiva global, fent la major part de l'activitat d'estiu en gran grup per treballar diferents valors com el respecte, la companyonia, la comunicació...

Enguany ha tornat un personatge molt estimat per tot el poble, que tothom ja coneix; es tracta del "Follet Valent". El follet va explicar al monitoratge que havia estat de viatge per tot el món, i que ara havia tornat amb moltes ganes d'explicar les seves aventures i proeses als infants del casal de Copons.

La primera setmana es va fer una ruta pels racons de Copons per fer un mapa i, així,

poder fer memòria al follet que no recordava on estaven situades les cases i indrets importants i macos de Copons.

Un dia el follet va explicar als nens i nenes que havia perdut la casa, segurament per una riuada, ja que vivia al costat del riu, i entre tots els infants van decidir que li tornarien a fer una casa nova, una casa que va tenir enfeinats tots els infants del casal durant tota la temporada, ja que cada dia la feien de mica en mica sense deixar-se cap detall. Quan la van acabar la van deixar exposada a l'Ajuntament perquè tothom la pogués veure.

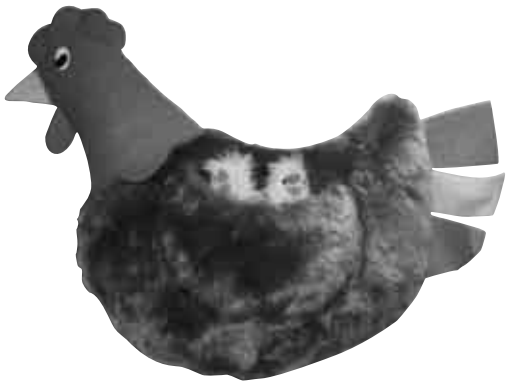
A més a més d'aquestes activitats, un cop a la setmana s'anava a la piscina de Copons, i un altre dia de la setmana es feien petites excursions al voltant de Copons.

Cap al final del casal, es va fer una petita acampada amb la col·laboració d'uns pares

Exposició de costura

Montse Soteras Corbella

Del cinc al tretze de juliol es va organitzar a l'Ajuntament de Copons una exposició de costura a càrrec de les alumnes del taller de la M. Dolors Farrés.

A l'exposició hi vàrem poder veure una mostra de les manualitats que les noies han fet al llarg de tot el curs, com les disfresses que van fer pel carnestoltes, ninots, polseres, bosses, estoigs i, fins i tot, una gallina molt divertida. n

FOTOGRAFIES: ELISBENJA MERCADAL SEGURA

Exposició de fotografia "Moments"

Visió fotogràfica de les vivències dels autors d'aquesta mostra, recollides en diferents moments de la seva vida. Aquests dos aficionats de la fotografia volen gaudir amb vosaltres de les imatges captades per ells i poder compartir-les.

Iolanda Rubio i Apel·les López. n

Festa Major, festa de tots

Jordi Closa Franquet

Per passar una bona Festa Major d'estiu a Copons només fa falta un parell de requisits: ganes de passar-s'ho bé i participar-hi. Per sort, quasi tots els coponencs complien ambdues premisses durant la setmana que van durar els actes. Així doncs, la festa gran del nostre municipi va ser, com cada any, tot un èxit de participació i gresca. Com ja ha esdevingut una tradició, durant els tres primers dies, els actes estan centrats en l'esport i el campionat de truc. Així el dilluns 11 es va jugar a vòlei, el dimarts a bàsquet i el dimecres a futbol sala. Durant tots els dies hi va haver molta participació. Tant va ser així que, fins i tot, molts dels participants es van haver de dividir: primer varen jugar una estona els més petits i després els més grans. El dimecres, dia que tocava futbol, es va aprofitar per fer un partit entre els nens i nenes de Copons i els de Sant Martí de Sesgueioles. El matx va ser molt divertit i igualat. Tant igualat que es va arribar a la tanda de penals, d'on en varen sortir victoriosos els nens i nenes de Copons. El dijous dia 14 van començar els actes més importants. A la tarda es va celebrar una cursa atlètica per dins del casc urbà del poble. Hi va haver una gran participació de tots els nens i nenes, els quals van suar una estona corrent pels carrers estrets i amb pendents. Els pares i mares més valents també van fer la seva cursa. Va ser una estona molt divertida. A continuació, hi va haver una exhibició del joc de la goma, a càrrec de les mosses de Copons. Durant uns minuts es van sentir cançons i danses que, segurament, feia anys no sonaven pels carrers.

A la tarda, vàrem poder ballar una estoneta amb la magnífica Orquestra Rosaleda. A la nit, però, com ja va passar l'any passat, la pluja va fer anul·lar el ball. Poc que plou i ho ha de fer en un dia assenyalat! Coses de la natura... L'endemà divendres, el sol va tornar a acompanyar-nos per celebrar, primer, la missa solemne i, després, per gaudir d'un bon concert de Jazz amb la companyia "Doctor Jazz Friends". Vàrem tenir un bon vermut amb la música de Nova Orleans. A la tarda, la canalla va ser la protagonista. Al poliesportiu, per als més petits, es va muntar un circuit de cotxes, i a la piscina, per al jovent, una espectacular tirolina que travessava en diagonal la piscina des d'una torre de deu metres. Va ser molt divertit! A la mateixa hora es va inaugurar l'exposició de pintura de l'artista Montserrat Pont a l'Ajuntament. Ja a la nit, el Grup de Teatre La Barraca va presentar l'obra "*Políticament incorrecte*" a la Plaça. Totes les crítiques van ser molt bones i la gent s'ho va passar d'allò més bé amb les quasi dues hores que va durar l'espectacle d'embolics polítics. El dissabte al matí es va tonar a fer el concurs de dibuix infantil. L'any passat es va recuperar aquesta activitat després de varis anys de no fer-se. L'èxit de participació que va tenir enguany, assegura que per la propera Festa Major es torni a fer. A la tarda, un altre cop, la mainada va ser la protagonista amb la cercavila del gegant Ramon i la geganta Roseta pels carrers de Copons. Un cop acabada, el grup d'animació "Cremallera Teatre" va fer que cap

nen estigués quiet a la cadira i que, amb la col·laboració dels pares, tots ballessin al so d'aquest grup lleidatà. A la nit, el grup de versions "La Manada" va tocar per al jovent un bon repertori de música roquera fins que es va empalmar amb la nit de música electrònica al camp de futbol. La festa va acabar a l'hora d'esmorzar de l'endemà diumenge. Els que no van anar a dormir molt tard, l'endemà diumenge van assistir a la missa i després a la ballada de sardanes a càrrec de la Cobla Ciutat de Manresa. A la tarda, al poliesportiu, es va fer la segona edició del taller de ball bastons. Com l'any anterior, molts nens i nenes van provar de ballar les danses més senzilles. I els més grans van aprendre un nou ball. A la nit, hi va haver el sopar de cloenda de la Festa Major. Més de dues-centes persones van gaudir del menú i també de l'espectacle de màgia que van oferir "Giro i Gina". Màgia d'alt nivell que ens van deixar tots amb la boca oberta. Amb aquest sopar es va posar fi a una setmana plena d'actes pensats per totes les edats. Totes aquestes activitats es van poder dur a terme gràcies a l'ajuda de gent de Copons que sempre estan disposats a aportar el seu treball i temps. A tots ells, moltes gràcies un any més. Aprofito per dir també que els tingueu ganes de col·laborar a la propera edició de la Festa Major esteu convidats a aportar les vostres idees i el vostre treball. Com més hi col·laborem, més gran la festa farem!. n

EUSENDA MERCADAL SEGURA

MONTSE CORRELLA SOTERAS

EUSENDA MERCADAL SEGURA

EUSENDA MERCADAL SEGURA

MONTSE CORRELLA SOTERAS

Exposició de pintures del nostre veí Antoni Comella

En motiu de la Festa dels Traginers d'enguany, a la sala d'actes del nostre Ajuntament es va instal·lar una exposició de pintures, la qual va generar força expectació i sorpresa en conèixer que es devia al nostre veí Antoni Comella.

Diem sorpresa, atès la qualitat de les pintures exhibides i també perquè l'Antoni és una persona molt coneguda entre nosaltres, però també un autèntic desconegut per molts en la seva faceta pictòrica

L'exposició comptava amb uns 25 quadres, alguns de gran format, d'un emmarcat esplèndid, i d'una pintura molt lluminosa i atractiva.

Per conèixer la personalitat de l'amic Comella com a pintor, li hem adreçat algunes preguntes que ens permeten entrar en la seva personalitat artística.

P.- Vostè, no cal dir-ho, està vinculat des de molt anys a la Vila de Copons.
R.- Evidentment, la presència de la meva família a Copons es remunta a molts anys i ve de la mà de la família de la meva esposa. Encara que el nostre domicili habitual és a Barcelona, la nostra estada a Copons és constant durant tot l'any.
P.- De fet, vostè s'ha dedicat a la pintura com a complement de la seva activitat.
R.- Si, ha estat sempre com una vàlvula d'escapament. La meva activitat principal, abans de la jubilació, va ser en l'àmbit industrial. Però no pinto només des que em vaig jubilar, sinó de molt abans.

P.- Ha tingut antecedents en l'àmbit de la seva família que hagi influït en el seu vessant artístic?
R.- No, en absolut. En canvi, sí que estic orgullós que una de les meves filles s'hagi dedicat de forma professional a la restauració de pintura, disciplina avalada per estudis formals a Florència.
P.- Vostè com definiria la seva pintura?
R.- Més que definir la meva pintura lo que sí puc definir és el que pretenc aconseguir. És un reflex de la realitat sense deformacions, ni subterfugis ni missatges. Jo veig el que tinc davant dels ulls com una realitat fotogràfica.
P.- Molts dels seus quadres reflecteixen aspectes de Copons. Han estat pintats a la nostra Vila?
R.- Sí, a Copons tinc un lloc adient per pintar i és evident que els racons del poble han estat objecte de la meva atenció.
P.- Quin procediment segueix per pintar?
R.- De l'observació del natural i d'un estudi previ del tema mitjançant fotografies, esbossos del quadre que vaig perfilant a mesura que prospera la idea base. Hi ha quadres dels quals n'estic satisfet i d'altres de no tant, però això és el que passa en qualsevol tasca creativa.
P.- Ha participat en alguna exposició en altres indrets?
R.- Aquesta exposició de Copons és la segona en el mateix espai, perquè ja en vaig fer una altra l'any 2000. Tan aquesta com l'anterior varen ser a petició de l'ajuntament, les quals vaig fer de bon grat i agraït la deferència de demanar-me-les. Quant a

altres exposicions en altres indrets, francament no ho tinc en compte, perquè no pinto per a aquesta eventualitat. Pinto només per a mi. Muntar exposicions és un treball i un dispendi al qual no veig compensació ni econòmica ni moral. Els meus quadres no estan a la venda. En definitiva, no m'ho he plantejat mai.
P.- Sabem que hi ha una altre faceta on mostra la seva sensibilitat artística. Coneixem la seva dedicació al col·leccionisme d'objectes artístics i antics, els quals estan en un museu que, precisament, vostè té ubicat a Copons.
R.- La paraula museu és massa important. Sóc un amant de las antiguitats. Durant molts anys n'he fet una recerca, i les que tinc les tinc exposades per al gaudi personal, juntament amb molts dels meus quadres. La visiten la meva família, els meus amics i qualsevol persona que m'ho demani.
P.- A part d'aquestes persones, les ha visitades algun altre grup ?
R.- Si, alguns grups que han establert contacte a través de persones afins. En aquests casos he de dir que m'és un plaer explicar les característiques de cada peça, la història de la seva trobada, etc. Han ser grups força reduïts doncs la meva idea és ensenyar les peces i explicar la història detallada de la seva procedència.
P.- Quant a la Vila de Copons i als seus residents, hi ha alguna restricció per a la visita?
R.- En absolut i ben al contrari. Evidentment, el meu petit museu no està obert contínuament, però sí que està obert sempre que jo estic a Copons. I des d'aquí vull dir que tot-hom que tingui interès en veure'l, només m'ho ha de dir i estaré encantat de mostrar-l'hi.

Fins aquí la personalitat i les inquietuds artístiques d'un home que resideix molts dies a l'any entre nosaltres i que, precisament a la nostra vila, dona sortida a la seva faceta de pintor i col·leccionista, atresorant antiguitats per gaudir-ne personalment i per fer-ne gaudir a les persones que en volen participar. n

NÚRIA PONS TORRENTS

ANNA PONS FARRÉ

Festa dels Comerciants i Traginers 2008

Jordi Closa Franquet

Aquest any la Festa dels Comerciants i Traginers es va celebrar els dies 20 i 21 de setembre. És la festa per excel·lència de Copons. Fins i tot m'atreveixo a dir que és més important que la Festa Major, si més no pel nombre de coponencs i coponenques que hi col·laboren desinteressadament. El fet de recordar els nostres avantpassats comerciants i traginers fa que, per un dia, tots anem a la una i ens sentim més units i col·laboradors que mai. Potser aquest fet és el més rellevant, més que tots els actes que puguin formar part d'aquesta festa de recreació històrica.

enguany es va mantenir un programa molt semblant al de l'any passat, any en què es van introduir unes millores que van ser molt ben acollides pels visitants.

Així, el dissabte 20 es va començar amb una xerrada d'en Jaume Ortínez pels carrers de Copons sobre la història dels comerciants i traginers de l'època. Seguidament, es va inaugurar l'exposició de pintures de l'Antoni Comella, conegut veí i veritable artista del nostre poble. Tots els assistents van quedar impressionats amb la qualitat de les pintures exposades.

A la tarda, va haver-hi la segona edició de la festa infantil de comerciants i traginers. Com l'any passat, l'assistència de nens i nenes va ser molt notable. La cercavila dels gegants traginers de Copons, l'Emmanuel i la Raimunda, va ser l'inici d'aquesta festa infantil, que té com a principal objectiu el de fer particeps la mainada del poble de l'essència de la festa, perquè se sentin protagonistes d'una festa que en el futur ells n'hauràn de ser els que la tirin endavant. Acabada la cercavila, a la carpa de Tot Circ, es va fer la representació teatral del conte d'en Roc de Copons, a càrrec de tots els nens i nenes.

Per acabar la tarda, es va fer un taller de circ molt especial, expressament pensat per l'ocasió. S'hi van poder provar jocs dels nostres avis i rebesavis i, fins i tot la mainada va pintar uns mocadors de traginers amb el dibuix d'un carro de tragar.

Al vespre, hi va haver un esplèndid sopar sota la impressionant carpa blava del circ amb la música tradicional de Marsupialis, un quintet de músics que ens van viatjar per les músiques d'arrel de tot el món. L'endemà al matí, el dia començava enterbolit, amb núvols que no feien preveure gaire bona festa. Per sort, a mig matí, les clarianes van obrir-se i tots els visitants van poder gaudir del tradicional esmorzar del traginer, que es va allargar des de les nou del matí fins a quasi les dues del migdia.

Després d'aquest àpat tan suculent, la gent va poder gaudir de tot un munt d'activitats, com la recreació dels crits típics de comerciants que venien els seus productes o oferien els seus serveis als vilatans, magistralment interpretats pels veïns de Copons que no van parar de donar voltes per tots els carrers i places.

També hi va haver algunes representacions teatrals a càrrec del grup de teatre La Barraca d'escenes típiques de finals del 1700, on diferents personatges del Copons de l'època, explicaven les seves cabòries i alegries al nombrós públic que es repartia per tota l'escalinata de l'església. Els carruatges i cavalls tornaren a prendre els carrers de la part alta de Copons. Els tallers i espectacles de circ de la companyia Tot Circ feien entretenir la canalla, que també podien gaudir d'un passeig amb tartana a Sant Magí.

Al llarg de tot el matí, a més a més, a la Festa hi van tenir cabuda l'exhibició d'oficis del segle XVIII, una mostra d'artesanía de l'Alta Anoia, el mercat de productes artesans, les puntaires, i segurament em deixo alguna altra activitat.

Si que me la deixo, sí: El primer sorteig d'un carro carregat de feto, o sigui, d'un carro ple de productes cedits pels hortolans de Copons i també pels artesans de la fira. Tal com podeu veure, va ser un matí de no parar i esgotador. Sobretot, tal com deia al començament de l'article, per als nombrosos coponencs i coponenques que s'hi varen abocar completament perquè la cosa rutllés. n

ELISEDA MERCADAL SEGURA

NÚRIA PONS TORRENTS

NÚRIA PONS TORRENTS

JORDI MERCADAL PRATS

ELISEDA MERCADAL SEGURA

CARLES MUÑOZ MORA

NÚRIA PONS TORRENTS

NÚRIA PONS TORRENTS

NÚRIA PONS TORRENTS

CARLES MUÑOZ MORA

NÚRIA PONS TORRENTS

MONTSE SOTERAS CORBELLÀ

CARLES MUÑOZ MORA

NÚRIA PONS TORRENTS

CARLES MUÑOZ MORA

NÚRIA PONS TORRENTS

CARLES MUÑOZ MORA

CARLES MUÑOZ MORA

En Roc i la Jorgina hereu i pubilla de Copons

Montse Soteras Corbella

MONTSE SOTERAS CORBELLA

En Roc Sala i la Jorgina Marimon, ambdós de sis anys, són els petits coponencs que van representar el nostre municipi en la passada edició de la Fira d'Igualada. El dia 28 de setembre l'hereu i pubilla de Copons van viure un matí molt intens que va començar ben d'hora amb l'arribada a l'Ajuntament d'Igualada, on se'ls va fer el lliurament de la medalla del Sant Crist d'Igualada i la fotografia de rigor al Saló de Plens. Tot seguit totes les parelletes representants dels 33 municipis de la comarca van fer cap a la plaça de Pius XII, on van poder esmorzar acompanyats d'un grup d'animació musical.

Al migdia tots els nens van dirigir-se a la basílica de Sant Maria, on es va fer la recepció dels hereus i pubilletes i l'ofrena dels fruits del camp. Per acabar, va tenir lloc la cercavila de tota la canalla pel nucli antic d'Igualada, acompanyats pels gegants i gegantons de la ciutat. En Roc i la Jorgina, molt posats en el seu paper de representants del seu poble, van gaudir molt d'aquest dia, que de ben segur ja no tornaran a repetir. n

Boletada popular

Imma Lloró Torrents

FOTOGRAFIES: IMMA LLORÓ TORRENTS

Una tarda que estàvem unes quantes mares planificant algunes activitats per fer amb la canalla de cara als mesos freds de tardor i hivern, algú va proposar fer una excursió a d'un matí per anar a buscar bolets amb nens/es. A totes ens va semblar una bona idea i en aquell mateix moment vàrem posar data i ja començava el boca-orella. Més endavant vàrem penjar cartells i ho anunciàrem a través del faceboock i de la pàgina web de Copons perquè tothom se n'assabentés. A partir d'aquí, qui va voler va aportar noves idees i propostes. Hi ha qui ens va ajudar a triar el lloc on anar, una altra va plantejar la idea d'anar-hi amb bici i uns altres es van oferir per fer foc per poder fer un esmorzar calent. D'aquesta manera entre tots vàrem anar preparant la sortida.

Finalment va arribar el dia tant esperat, a les 10 del matí del diumenge dia 9 de novembre havíem quedat tots al "poli" per sortir amb els cotxes o les bicis cap al Moli de la Roda, que va ser el lloc escollit per a l'esmorzar i la boletada. Amb molta puntualitat la gent es va anar presentant, hi havia un ambient

força animat, i encara que ens imaginàvem que no trobaríem bolets perquè el temps no havia estat massa propici, tothom portava la seva cistellet, per si de cas... Primer vàrem sortir els que anàvem amb bici, que érem un grupet de vuit persones, i seguidament van sortir la resta. En total vàrem ser unes seixanta persones. Els primers d'arribar al Moli de la Roda eren els encarregats de fer el foc perquè quan arribéssim la resta trobéssim les brases a punt, però... sorpresa! El foc ja estava fet, hi havia una colla de Sant Martí Sesgueioles que havia arribat primer i ja estaven esmorzant. Quan tots vàrem haver arribat al lloc, començàvem a esmorzar. Com que cadascú s'havia de portar el menjar, hi va haver gran varietat de menús. Uns portaven entrepans, d'altres coca o pastes dolces, i d'altres van optar per un menú més consistent com botifarra, cansalada i peus de porc per fer a la brasa. Quan ja vam estar ben tips... cap a buscar bolets. Uns s'ho van agafar amb més entusiasme que d'altres, però tots sabíem que era molt difícil trobar-ne perquè no havia plogut

i tot estava molt sec. Després de voltar una estona pel bosc i remenar una mica entre els matolls va quedar clar que no valia la pena continuar buscant, però això no importava, els nens i nenes s'ho van passar bé recollint altres fruits del bosc, corrent amunt i avall o jugant a pilota. Així va anar passant l'estona, i com que el dia no era massa fred i brillava una mica el sol no teníem cap pressa per marxar. Ens hi trobàvem tan bé que uns quants vàrem decidir quedar-nos a dinar, només calia improvisar un menú fàcil i ràpid. En un tres i no res ja tornàvem a tenir la taula parada, canelons, pollastre a l'ast i carn a la brasa, tot això regat amb un bon vi. En acabar el tiberi només quedava recollir i tornar cap a casa perquè el sol s'havia amagat i el fred ja començava a amoïnar. Aquesta primera boletada popular va ser tot un èxit, només ens hauria faltat omplir unes bones cistelles de bolets i poder acompanyar el dinar d'uns rovellons a la brasa acabats de collir. Haurem d'esperar l'any que ve, si és que és any de bolets... n

Tardes de jocs i tertúlies

Imma Lloró Torrents

A partir del mes de novembre del 2008 el local de la Barraca és obert les tardes dels dimecres i divendres, de les cinc fins a les vuit, perquè hi pugui anar tothom que vulgui a passar una estona. Això s'ha aconseguit arran d'una sol·licitud que vam presentar a l'Ajuntament algunes mares del poble per poder anar-hi amb els nostres fills/es a jugar un estona quan surten de l'escola, ja que al carrer es fa fosc molt aviat i fa massa fred. És important que hi hagi un local públic al poble on poder anar i trobar-se amb altres famílies per jugar o conversar, sobretot aquest mesos que fa mal temps i en què al carrer o al parc no s'hi pot estar gaire estona. D'aquesta manera també es poden trobar una estona els nens i nenes del poble que no coincideixen normalment perquè van a escoles diferents. El local no està equipat per donar un servei de ludoteca, però almenys podem disposar d'una sala amb calefacció i lavabo al costat del bar i sense fum. Per tal que els nens/es no s'avorreixin vam acordar que tothom que vulgui pot portar joguines, contes, etc. Qui vulgui també pot organitzar jocs, tallers o qualsevol cosa en què hi pugui participar tothom. De moment hi ha hagut força participació, ja s'ha fet algun taller i hi ha moltes idees en marxa. Per tal de facilitar una mica les coses, hem presentat un escrit a l'Ajuntament demanant un armari per poder guardar les joguines i no haver de portar-les cada vegada de casa, i també que posin una mica d'ordre al local, ja que hi ha alguns objectes que no s'utilitzen i d'altres que es troben en mal estat que seria millor treure'ls.

Fa poc temps que aquesta iniciativa s'ha posat en marxa, però segur que de mica en mica anirà creixent i que entre tots farem que funcioni i que tinguem un espai propi per fer activitats conjuntes obertes a tothom, petits, grans, pares, mares, avis, àvies, amics, etc.

Ens veiem a La Barraca!! n

IMMA LLORÓ TORRENTS

Està en crisi el matrimoni?

Anna Romeu Garriga

Últimament a totes hores sentim a parlar de crisi: crisi econòmica, crisi laboral, crisi bancària i, també, crisi matrimonial.

Si, crisi matrimonial, ja que segons l'Institut Nacional d'Estadística l'any passat a Espanya hi va haver 203.000 matrimonis i 126.000 ruptures; o sigui que més del 50% de parelles que es casen trenquen la seva relació al

cap d'un temps. La durada mitja del matrimoni en aquest moment és de 15,6 anys.

A Copons estem d'enhorabona i volem trencar l'estadística, ja que dues parelles molt lligades al poble han celebrat les seves noces d'or.

El Miliu i la Teresina el passat 14 de juny

celebraven, en una emotiva festa familiar, els 50 anys de convivència, i el Josep i la M.Carme de Cal Torra de la Masia ho van celebrar el passat 26 de setembre a l'església de Santa Maria de Veciana, envoltats de tota la família i amics.

50 ANYS

- De 'sense tele' a '20 canals'.
- De 'Kubala' a 'Ronaldinho'.
- De 'carros i cavalls' a 'AVE i avions'.
- De 'un crit per l'escala' a 'trucada pel mòbil'.
- De 'postal, carta i segell' a 'e-mail i Internet'.
- De 'Franco' a 'Zapatero'.
- D'esglésies plenes' a 'sense capellans'.
- De 'Gari Cooper' a 'Richard Gere'.
- De 'berenar a la Font de la canal' a 'viatges low-cost'.
- De 'Ben-Hur' a 'Titànic'.
- De '1000 pessetes' a '1000 euros'.
- De 'Machin' a 'Chikilicuatre'.
- De 'Grace Kelly' a 'Julia Roberts'.
- De 'conills i coloms' a 'menjars preuinats'.
- De 'Lucecita' a 'El cor de la ciutat'.
- De l'un-dos-tres' a 'Gran Hermano'.
- De 'ser fills a ser pares' i de 'ser pares a ser avis'.
- De 'La Terra a la Lluna' i de 'La Lluna a 'Mart'.
- De 'projectes' a 'records'.
- De 'la guerra freda' al 'canvi climàtic'.
- DONES: 'de les faldilles als pantalons' i 'de fer el dinar a ministres'.
- HOMES: 'de no fer res a la llar' a 'posar el rentaplats'.
- D'Alfred Hitchcock' a 'Spielberg'.
- D'hipoteques a 10 anys' a 'hipoteques a 40'.
- De 'treball' a 'jubilació'.
- D'esperar al matrimoni' a 'per què casar-se'.
- Del 'pa amb vi i sucre' als 'Donuts'.
- De '5 milions de catalans' a '7 milions'.
- De 'llegir llibres' a 'veure DVD'.
- De 'llapis i màquines d' escriure' a 'ordinadors'.
- De 'llevar-se a les 6' a 'anar a dormir a les 6'.
- Del '23-F' a 'les Torres Bessones'.
- De la 'Heidi' al 'Doraimon'.
- De 'tot pecat' a 'tot permès'.
- De 'botigues de barri' a 'grans centres comercials'.
- De 'nines de drap' a 'play-station'.
- De 'verdures fresques' a 'transgènics'.
- Del 1958 al 2008... NOCES D'OR.

Felicitats Miliu, Teresina, Josep i M. Carme per aquests 50 anys!. n

“Companys de Barri”

Titelles solidaris amb les persones amb discapacitats

Núria Pons Torrents

El diumenge dia 23 de novembre es va presentar l'espectacle de titelles “Companys de Barri” a la Barraca a càrrec de la Federació ECOM, que té l'objectiu de fomentar una actitud positiva davant les persones discapacitades.

Els nens, nenes i adults que van assistir a l'activitat van mostrar molt d'interès vers els temes de reflexió que van tractar els tite-

lles. Un nen o nena amb una discapacitat, no deixa de tenir les mateixes inquietuds, curiositats i ganes de jugar i divertir-se. Això es el que ens van demostrar els personatges: El Pedro, nen cec; l'Helena, nena amb Síndrome de Down, i el Marc, nen que te espina bífida i va en cadira de rodes.

Els espectadors van poder preguntar als protagonistes al voltant de tot allò que els

causa curiositat o de com han de comportar-se amb un company del barri, de l'escola o veï que es troba en la mateixa situació.

Agraïm a la Federació ECOM, el seu compromís d'elevar la qualitat de vida de les persones amb alguna discapacitat física i fomentar la seva participació en la vida comunitària i d'aconseguir una societat més justa i solidària. n

juliol

- 05 Inauguració exposició de costura
- 06 Missa del diumenge
- 13 Missa del diumenge i benedicció de cotxes
- 13 Finalitza l'exposició de costura
- 14 Bibliobus
- 17 Finalitza curs Caseta de l'Hort
- 20 Missa del diumenge
- 22 Exposició fotografia "moments" a càrrec de Iolanda Rubio
- 24 Acampada dels nens i nenes del casal d'estiu. El follet valent passa per la Font de la Vila a veurel's
- 27 Missa del diumenge
- 31 Finalitza el curs de natació
- 31 Finalitza casal d'estiu

agost

- 01 Orquestra Simfònica Segle XXI
- 03 Missa del diumenge
- 10 Finalitza exposició fotografia
- 10 Missa del diumenge
- 11 Volei al poliesportiu
- 11 Comença campionat de tennis de taula i truc a la Barraca
- 11 Preparatius per la tombola festa major
- 12 Bàsquet al poliesportiu
- 12 Preparatius tombola festa major
- 13 Futbol al Poliesportiu
- 13 Finals de campionat tennis taula i truc
- 14 Obertura tombola festa major
- 14 Cursa Urbana a la Placeta de cal de Llacuna
- 14 Exhibició joc de la goma
- 14 Ball de tarda amb l'orquestra Rosaleda
- 15 Missa solemne de Festa Major
- 15 Concert de Jazz amb Doctor Jazz Friends
- 15 Tirolina gegant i rocodrom a la piscina
- 15 Inauguració exposició pintura "Punt i seguit – Miratges" de Montserrat Pont
- 15 Teatre amb la representació de l'obra Politicament Incorrecte a càrrec de la companyia la Barraca
- 16 Concurs de dibuix infantil a la plaça Major
- 16 Cercavila infantil amb el grup Gallarda
- 16 Espectacle infantil amb la companyia Cremallera Teatre
- 16 La nit del Jovent. Actuació del grup de versions Manada a la plaça Major
- 16 La nit electrònica al camp de futbol "El Rieral"
- 17 Missa del diumenge
- 17 Cloenda tombola festa major
- 17 Ballada de sardanes amb la cobla Ciutat de Manresa a la plaça
- 17 Taller de ball de bastons al Poliesportiu
- 17 Sopar fi de festa amb bingo
- 17 Actuació espectacle de "Giro i Gina" a la plaça
- 31 Missa del diumenge

setembre

- 01 Comença el curs a la Caseta de l'Hort
- 07 Missa del diumenge
- 14 Missa del diumenge
- 15 Comença el curs escolar del CEIP COPONS
- 15 Bibliobus
- 19 Assaig teatre Roc de Copons
- 20 Reunio reg gota a gota a la Barraca
- 20 Inauguració exposició pintura d'Antoni Comella
- 20 2a Festa Negociants i Traginers infantil: Cercavila, representació conte "En Roc de Copons" i berenar
- 20 Sopar concert amb musica tradicional
- 21 Missa del diumenge
- 21 VIII festa negociants i traginers de Copons
- 21 Finalitza temporada de la piscina municipal
- 26 Reunió a Jorba per horaris de missa
- 28 Hereus i pubilla de Copons, Roc Sala i Jorgina Marimon a la Fira d'Igualada
- 28 Missa del diumenge

octubre

- 04 Inscripcions a Jorba nens Catequesis
- 05 S'adelanta 1 hora missa del diumenge
- 06 Comença la gimnastica de manteniment
- 08 Reunió a Jorba catequistes parroquies de Ponent
- 12 Missa del diumenge
- 13 Bibliobus
- 16 Excursió ZER Vent d'Avall al museu de la joguina de Verdú
- 19 Missa del diumenge
- 19 Espectacle Tot Circ per les famílies
- 21 Inici obres construcció escullera protecció contenidors
- 22 Neix Camí Ral digital
- 22 Comença el curs de catequesi
- 25 Reunió informativa Copons 2.0
- 26 Missa del diumenge
- 28 Espectacle "Fem música amb el bibliobus Montserrat"
- 29 Catequesi nenes
- 31 Castanyada a la Caseta de l'Hort
- 31 Castanyada dels nens de l'escola a la Barraca amb l'actuació del Mag Sardauc
- 31 Castanyada a la Piscina

novembre

- 02 Missa del diumenge
- 07 Comença servei podologia
- 08 Comença catequesi i missa famílies a Jorba
- 09 Boletada Popular al poliesportiu
- 09 Missa del diumenge
- 09 Anoia Pas a Pas visita Copons amb Jaume Ortínez
- 16 Missa del diumenge
- 17 Comencen les obres de la piscina
- 19 Catequesi nenes
- 23 Missa del diumenge
- 23 Titelles a la Barraca "Companys de Barri" a càrrec de la Federació ECOM
- 26 Catequesi nenes
- 30 Missa del diumenge

L'any de la picor

Dr. Anicet Altés Pineda, amb la col.laboració de Nina Altés

Fa molts anys la gent no tenia els hàbits de neteja personal actuals. Pràcticament no es rentava tot el cos i encara no s'havia inventat la dutxa. Aquesta manca d'higiene corporal ocasionava l'aparició de molèsties i picors a la pell i la gent és gratava amb molta freqüència. Tot ha quedat superat i oblidat, però quan ens parlen d'un fet molt antic o veiem uns vestits passats de moda, diem: "això és de l'any de la picor !"

La picor o el prurit cutani és una sensació de la pell que ens obliga a gratar-nos. De vegades aquesta molèstia afecta tot el cos i pot ser degut a una malaltia general. Si la picor es limita a un punt de la pell, pot ser causat per la picada d'un insecte o el contacte amb una ortiga. Moltes vegades tenim un prurit localitzat a l'esquena, a les mans, als peus, a l'anus o als genitals externs.

La urticària és un trastorn inflamatori de la pell amb unes plaques vermelles i uns nòduls, com unes faves, que donen una picor intensa i, de vegades, dolorosa. Pot ser ocasionada per malalties del fetge, hepatitis, o retenció de bilis a la bufeta biliar, amb un color groc de la pell i del blanc dels ulls que és conegut amb el nom de icterícia.

Quan els ronyons no funcionen bé i no netegen la sang, diem que el malalt té urèmia, que produeix molta picor.

No sempre el prurit és un signe anormal, ja que és bastant freqüent en l'embarassa-

da en els tres mesos finals de la gestació. Degut a l'augment de volum del seu ventre, es produeixen unes petites esquerdes de la pell que són les "estries", que es curen espontàniament i deixen una petita cicatriu blanca.

De tots és coneguda la tendència dels vells a gratar-se i és fàcil que es puguin produir alguna lesió de la pell, que després es pot infectar. Amb l'edat, la pell es deshidrata, s'asseca, perd la vitalitat per mancança de la circulació de la sang pels capil·lars subcutanis i això és una causa de molèsties i de prurit senil.

Aquesta malestar pot tenir un origen de tipus nerviós,començant amb una petita sensació de picor, que tots podem patir i ni en fem cas. Però si ens gratem excessivament sentim que aquell plaer inicial es va transformant en dolor i, si no parem i continuem rasant-nos, es pot irritar la pell, que es torna de color vermell i es dolorosa.

Quan sembla que, finalment, la picor ja ha cedit, torna a reaparèixer i no queda cap altre remei que aplicar-se unes compreses de gel i prendre un bon analgèsic o calmant, per tal d'esperar ser atesos pel servei d'urgències mèdiques.

Gratar-se la pell, igual com fregar-te les narius pot ser un tic nerviós, que necessita un tractament mèdic i psicològic adequat.

El costum de rascar-te pot ser un vici que

causa lesions superficials de la pell, la qual es va pigmentant i queden unes petites pigues que són difícils d'eliminar.

Què cal fer? El més important és corregir la picor que afecta tot el cos, cosa que correspon al vostre metge de Medicina General amb la col·laboració del dermatòleg. Hem de fer, de moment, un règim alimentari molt suau, sense embotits i conserves, i suprimir l'alcohol i el cafè. Les robes que contacten directament amb la pell no han d'ésser de llana ni de fibres sintètiques. Per esperar la consulta del metge podeu fer unes aplicacions d'oli d'oliva, 200 g amb 20 g de mentol.

Convé, sempre, no rascar-vos, perquè a la llarga empitjorareu la vostra pell i la picor augmentarà. A la farmàcia trobareu tractaments senzills per resoldre la molèstia, i sempre anirà bé aplicar sobre la pell una loció refrescant que els homes utilitzem per calmar la pell després d'afaitar-nos.

Observació: ha quedat enrere l'Any de la picor, per la brutícia que irritava a la pell. Però, atenció, l'excés de neteja, l'ensabonar-te excessivament, pot produir picor atès que hi ha uns detergents que ocasionen una al·lèrgia de contacte amb la pell que és molt difícil de curar.

Vic, desembre 2008. n

Transmetre opinions

Mossèn Jesús Carreras

Elisenda Mercadal Segura

"Els articles publicats a Camí Ral reflecteixen l'opinió dels autors, no forçosament la de l'Ajuntament".

Aquesta frase es pot llegir a cada butlletí, en lletra potser massa petita i en posició vertical, a la segona pàgina del Camí Ral, just al darrere de la portada.

S'entén que, a més de no reflectir forçosament la opinió de l'Ajuntament, el punt de vista de cada escrit és de la persona o persones que signen l'article i no té per què coincidir tampoc amb la opinió de la resta col·laboradors del butlletí.

Quan l'escrit en qüestió és una entrevista, la opinió que es reflecteix és la de l'entrevistat, ja que l'entrevistador es limita a transcriure les paraules al paper.

Això tan evident és fonamental per que el Camí Ral pugui transmetre tots els punts de vista, sense discriminar-ne cap, amb concòrdia i harmonia.

I si m'embolico opinant sobre les opinions, és per que arrel de l'entrevista al Sr. Emili Solé de Les Vinyes, publicada en el passat Camí Ral número 26, ens han arribat força veus de desacord amb les explicacions que fan referència al mossèn que va casar l'Emili i l'Angeleta.

Als anys cinquanta ni la Rosa Mata, autora de l'entrevista, ni jo havíem nascut, però de les persones que van viure aquella època i van tenir relació amb Mossèn Jesús Carreras, n'hi ha que no coincideixen en els fets relatats.

Ja hem aclarit que l'entrevista publicada representa única i exclusivament la opinió del Sr. Emili Solé i que tothom qui ho desitgi està convidat a donar el seu punt de vista, sigui per escrit o per mitjà d'una entrevista.

No és la intenció d'aquestes persones encetar cap discussió, i tampoc la meva, però ens han donat la seva versió per contrastar-la amb la de l'Emili Solé i en desgreuge de la figura de Mossèn Jesús Carreras.

Consideren que exercia el que predicava, ajudant als pobres, fossin catòlics o no, i promovent activitats i formació pel jovent d'un poble petit que en aquells temps no els oferia massa possibilitats ni recursos.

Per aquestes persones Mossèn Jesús va formar part de la seva joventut, i a ell i a la Remei els recorden amb agraïment.

Espero haver transmès aquesta opinió objectivament, amb tot el respecte per als diferents punts de vista i per totes les persones que s'hi puguin sentir d'alguna manera implicades.

M'agradaria que les entrevistes del Camí Ral continuïn reflectint les vivències i opinions de les persones que per la raó que sigui no tindrien la facilitat o la ocasió de fer-ho directament en un escrit. Sembla que cada vegada tenim menys memòria, potser l'exercitem poc, i el que no es deixa anotar se'n va amb els que ho han viscut i anem perdent petits bocins de la nostra història. n

FOTOGRAFIES: ELISENDA MERCADAL SEGURA

Ajuntament

De mica en mica

Pep Colom Talló, Regidor d'Urbanisme

Resulta estrany escriure un article sobre projectes i obres en marxa en els temps que corren, però, de totes maneres, i de mica en mica, es van completant projectes i se n'inicien de nous. Crec que s'està iniciant una nova manera d'encarar els projectes per al poble, molt més participativa, en l'entorn 2.0. És una manera relativament senzilla d'opinar i de decidir sobre el que passa al nostre voltant.

Sembla que finalment es faran els últims retocs i es podran posar en marxa tots els serveis a Sant Pere. Amb això quedarà completada l'endrega de l'espai públic i la posada al dia quant a serveis bàsics del nucli. Agraïm un cop més la paciència i la col·laboració dels veïns davant les variades incidències.

El projecte del reg gota a gota als horts també és una realitat. Ara, caldrà fer l'es-

forç per adaptar-se i participar de la nova cultura de l'aigua. Potser així podrem regar tot l'any.

També esperem que properament es completin les obres de la portada d'aigües a la zona del Torrent Boter i Viladases.

S'ha finalitzat la segona fase de la sala polivalent. Ara, només manca la tercera i última, que la vestirà per dins, acabant els últims paviments i les instal·lacions i equips necessaris de cara al seu posterior ús. Finalment, n'hem completat el finançament i aviat tindrem el repte d'omplir-la d'activitat.

Després del retard sofert, la transformació de la piscina és la màxima prioritat d'aquest curs 2008-09. La piscina per als petits i l'adequació de la gran, el nou restaurant, els nous vestidors... significaran més espai, més seguretat, més qualitat. I, fins i tot, més vida al poble, perquè el restaurant i els vestidors

podran funcionar tot l'any (millorant-se les possibilitats d'incrementar l'ús del "poli").

L'actual situació econòmica ha frenat, lògicament, els creixements urbanístics previstos en el municipi, la qual cosa alenteix processos, com la nova escola o la residència d'avis. De tota manera, s'hi segueix treballant: ja sigui buscant solucions temporals, en el cas de l'escola, a l'espera d'incrementar el nombre de nens; o redimensionant el projecte, en el cas de la residència, per encaixar-lo en l'entorn.

També ens hem trobat amb mossèn Enric i ens reunirem pròximament amb el Bisbat de Vic, per a la remodelació de la teulada de l'església, per la qual l'Ajuntament ha aconseguit la col·laboració de la Diputació de Barcelona. És un projecte ambiciós que amb la complicitat de la propietat podríem tenir església per temps. És una bona ocasió.

Mentre la crisi fa el seu curs, anem treballant per reordenar la zona industrial (un sol carrer, una sola tira de naus) i concretar, així, l'espai i les cessions per a la futura depuradora.

I el proper objectiu serà convertir la carretera en un passeig, però tot val 600.000 €, com a poc, i de moment en tenim la meitat.

I vénen temes importants, com la proposta de parc eòlic, el nou POUM... i recordo que tenim eines per opinar, des de la instància al Facebook, però som un poble petit... Parlem-ne, informem-nos, opinem, participem. Decidim. n

La Tardor del Cigronet 2008

Equip del Consorci de Promoció Turística de l'Alta Anoia

Els pagesos de l'Alta Anoia tenien un tresor guardat al graner: un cigró més petit que els altres, però d'un gust més intens, una textura més homogènia, gens farinosa i que durant la seva cocció augmenta tres vegades de volum. Un producte ideal per ser cuinat, perquè no es desfà i permet combinacions inimaginables.

La llavor del cigronet ha anat passant de pares a fills. El cultiu que se'n feia fins ara era bàsicament per al consum propi. Fa quatre anys el Consorci per a la Promoció Turística de l'Alta Anoia va iniciar un projecte per tal de preservar aquest llegum tan especial i va impulsar la creació de l'Associació de Productors i Elaboradors del Cigronet que en garanteix la qualitat, juntament amb especialistes de la Universitat de Lleida, que en segueixen l'evolució de molt a prop.

El projecte ja ha aconseguit transformar un producte tradicional de gran qualitat en un producte agrícola de renom i rentable, que constitueix una alternativa real al monocultiu dels cereals. I, per tant, un element més en el procés de diversificació econòmica liderat pel Consorci de l'Alta Anoia, que a la vegada coincideix amb les noves perspectives en l'aplicació de la política agrària comuna.

I per què el cigronet?

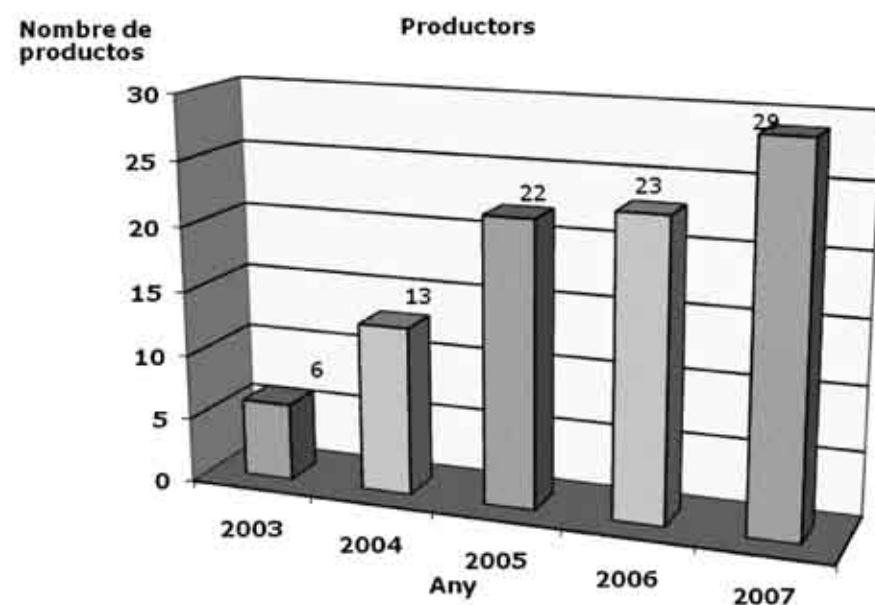
Cultivar cigronet és dinamitzar el territori, ja que aquest dona beneficis a molts sectors del territori, com ara: trencar els cicles de

plagues i males herbes que afecten al cereal; reduir la necessitat d'aplicar herbicides al cereal; reduir contaminació del subsòl per nitrogen, ja que és un conreu que no necessita aplicacions de nitrogen perquè el capta de l'atmosfera. El rendiment del cigronet de l'Alta Anoia duplica el rendiment del cereal i és un producte amb un valor afegit, es comença a comercialitzar directament des del propi territori (allotjaments rurals, agrobotiga...).

Un cop vist que la recuperació d'aquest producte era molt beneficiosa per a tota la zona de l'Alta Anoia, el setembre de 2004 es va constituir l'Associació de Productors i Elaboradors del Cigronet de l'Alta Anoia. En l'acte de fundació hi consten 6 productors, tots ells de les poblacions que es troben dins la zona de l'Alta Anoia (recon-

dem que l'Alta Anoia la formen 12 municipis: Calaf, Veciana, Sant Pere Sallavinera, Castellfollit de Riubregós, Rubió, Argençola, Jorba, Calonge de Segarra, Pujalt, Copons, Prats de Rei i Sant Martí de Sesgueioles). Aquest primer any es van plantar 3 hectàrees amb una producció aproximada de 250 quilos. Actualment, ja hi ha 29 productors associats que ja han conreat 49 hectàrees i han produït 70.000 quilos de cigronet.

La Tardor del Cigronet és el títol genèric que engloba les diferents actuacions que s'inicien a nivell de promoció d'aquest producte, dels seus productors i de la zona on es conrea. La Tardor del Cigronet de l'Alta Anoia enguany es va iniciar la setmana prèvia a la Festa del Cigronet. Sota el lema "Posem l'olla a bullir" es van dur a terme tot un seguit d'activitats dirigides a totes les edats.

Posem l'olla a bullir:

La setmana del Cigronet de l'Alta Anoia i els productes artesans de L'Anoia

Durant la setmana prèvia a la realització de la Festa del Cigronet de l'Alta Anoia i els agromercats, i per anar fent caliu abans del gran dia, es van realitzar tot d'activitats relacionades amb la cuina i la necessitat de portar una dieta equilibrada.

Dilluns, dia 10 de novembre

Tast de cigronet de l'Alta Anoia i productes artesans de l'Anoia a l'Ateneu Igualadí amb la presència de la gent de l'AUGA (l'Aula d'Extensió Universitària de la Gent Gran d'Igualada). Un total d'entre 300 i 400 persones van assistir a un seguit de cicles de conferències. S'hi va oferir un tast de productes artesans alimentaris i de coca de Cigronet de l'Alta Anoia.

Animació per als més menuts de la casa. A la Biblioteca d'Igualada durant dos dies es va fer la representació d'un conte teatralitzat per a infants d'1 a 8 anys. El conte posava èmfasi en la importància de dur una dieta equilibrada i de menjar tots els productes.

Dijous, dia 13 de novembre

Caterina, la mandarina tranquil·la! Se'ns va explicar que la natura dona els aliments en funció de l'estació de l'any en què estem. L'objectiu de la història és explicar que cada temporada té els seus productes.

Durant tota la setmana....

Taller de cuina

Cinc restaurants van ensenyar a cuinar un plat, ja sigui fet de cigronet de l'Alta Anoia o bé de productes artesans de l'Anoia. Cada dia un restaurant diferent va cuinar un plat i un seguit de persones ho van seguir en directe. Aquesta activitat es va desenvolupar a l'Espai Centre Cívic i al centre Cívic de Fàtima.

El plat a taula...

la Festa del Cigronet i els agromercats

La festa es va celebrar en format de jornades gastronòmiques, on restaurants del Gremi d'Hostaleria i Turisme de l'Anoia, amb la col·laboració de cellers de la comarca i el gremi de pastissers d'Igualada, van oferir degustar els seus productes al llarg de tot un matí que va ser amenitzat per diversos espectacles:

Torrades a la plaça (Tot el matí).

Un foc central d'unió entre l'Agromercat i la Festa del Cigronet. Al seu voltant s'hi va desenvolupar una intensa vida social i participativa. El públic va poder fer-s'hi torrades, sucar-se-les amb oli i sucre o sal; un menjar molt tradicional, que molta gent no ha tingut l'oportunitat de fer-lo a redós d'un bon foc.

La sacairada (Tot el matí).

Una formació de sacs de gemecs (8-10 músics) posaren música en directe de festa, amunt i avall per la plaça i pel carrer de Sant Magí, convidant a tothom a participar de la Festa del Cigronet.

As ladras (Tot el matí).

Sons mediterranis d'acordió i flauta travessera entre el públic.

El cigronet a la cort de Lluís XIV.

(A partir de les 12h).

La cort del Rei Sol, Lluís XIV, la reina, el Cardenal Richelieu, i altres personatges visitaren la fira tot fent participar la gent i posant un magnífic toc d'humor i de color a la festa. A càrrec de la companyia GRALLA Manufactures Teatral.

Una paradeta particular (2/4 de 12h).

Els més menuts de casa també van ser protagonistes de la festa. Una paradeta particular a càrrec de la pallassa La Bleda, que va fer riure i participar els nens durant una bona estona del matí.

El gigronet titella

(Dues actuacions durant el matí).

El titella del Cigronet de l'Alta Anoia va recobrar vida durant la festa. Aquest element de festa, estretament vinculada a la promoció i difusió del cigronet, ens va explicar històries i vivències, tot fent que la mainada es familiaritzés amb el cigronet i li perdés la por a l'hora de l'àpat.

Passejades amb tartana (Tot el matí).

La tartana era el carruatge que, en l'època dels carros i dels animals de tir, servia per transportar les persones d'una manera més còmoda que no pas els tradicionals carros de pagès. Durant tot el matí, els visitants van tenir l'oportunitat de passejar, de franc, en una tartana amunt i avall de la plaça de Cal Font.

Eines de pagès a la plaça (Tot el matí).

El Museu Traginer d'Igualada va participar a la festa exposant un bon nombre d'eines i peces de la vida tradicional de pagès i dels traginers. Són aquelles eines que només podem veure als museus o en el antiquaris, i que molta gent no ha vist mai.

Música ambient a tota la plaça i servei de megafonia.

Lliurament dels diplomes.

Comitiva Reial de la Cort del Rei Sol.

La degustació amb un preu simbòlic de 5 € va tenir un gran èxit i s'hi van incloure el tast de tres plats de cigronet de l'Alta Anoia, dues degustacions de vi i postres del gremi de pastissers d'Igualada. n

Servei meteorològic

Xavier Martí Tello
Ma. Gràcia Carreras Verdaguer

Des del mes de juliol fins l'agost de 2008 ha plogut un total de **84,80** litres/m2 .

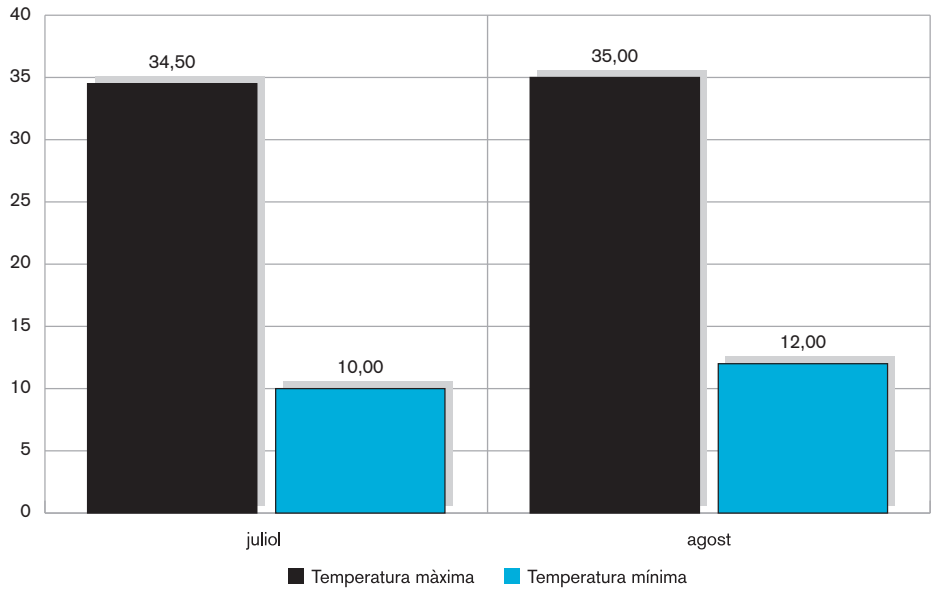
Ja no veureu el Xavier com anava a les 8 del matí a mirar les temperatures. Li agradava molt de fer-ho, encara que fes fred, pluja o calor. Quan hi havia una temperatura extrema tant alta com baixa o quan plovia considerablement, ho comunicava a TV3, a tots ens agradava que sortís Copons per la tele.

Durant la seva malaltia les lectures de l'estació es van fer entre tots i sota el seu assessorament, i les darreres van ser les de juliol i agost. Sempre fotografiava els núvols i aquí tenim una de les seves últimes fotografies.

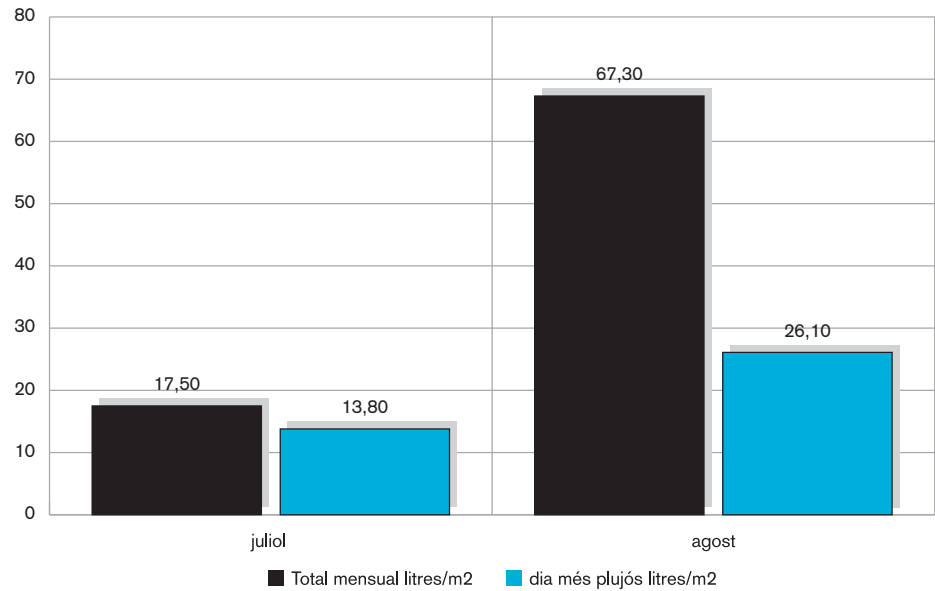
Estació de Copons
Instituto Nacional de Meteorología

Temperatures ►

	Dies de:				Temp. màxima		Temp. màxima	
	Boira	Pluja	Tempestes	Calamarsada	Màxima	dia	mínima	dia
Juliol	1	4	0	0	17°	9	-7°	14
Agost	9	6	0	0	15°	11	-6°	1

Precipitacions ►

Esports

Excursió resseguint el terme municipal de Copons

Joan Carles Quesada Santamaria

El primer dissabte del mes d'agost d'enguany, el Jaume Gudayol i jo, Joan Carles Quesada, vàrem emprendre l'excursió resseguint el terme municipal del nostre poble. Prèviament, a l'Ajuntament ens van facilitar el mapa del terme, i després vàrem planificar un itinerari per resseguir-lo. Vàrem sortir a les 7.30 h del matí en direcció a Jorba, passant prop de Cal Saul, els Nocs, i resseguint la carretera fins a les Vinyes, on vàrem agafar un camí a la dreta, que baixava cap a la Riera Gran, en direcció a Cal Tetes i al Pla de la Joncosa. Allà ja hi ha un límit del municipi. Del Pla de la Joncosa vàrem pujar a la Serra dels Vinyals, per un corriol gairebé perdut, i amb un fort pendent. A dalt de la carena, si el dia és serè, hi ha una bona vista de Copons i els seus voltants i, fins i tot, s'hi poden veure els Prepirineus. Caminant pels camps de la Serra, passem per la vinya del Xuclamel i el Montpaó (604 m), i ens apropem a les masies de Viladases. Trobem el corral del Bep, Cal Lobató, Cal Carreres i la Masia de Viladases. Després de creuar el torrent de Viladases, passem per Cal Favó. Tornem a pujar com si anéssim a Santa Maria del Camí, i deixem enrere Ca l'Arnau, Cal Salvadoret i la Casa Nova. Després de planejar una estona, creuem el torrent de Cal Bacinetes, que estava sec, allí trobem la pista que va de Veciana a Santa Maria del Camí, passant pel Coll del Pal. Ara ens trobem a la llenca de terra que el municipi de Copons té en direcció a Ponent, i que parteix en dos el municipi de Veciana. En aquesta zona, es nota l'efecte dels incendis que hi va haver fa uns anys, ja que la natura encara no ha pogut recuperar-se. Passem a prop de l'Hostal del Vent, per la

Masia de Castellnou del Camí, que està molt propera a Santa Maria del Camí, voregem Ca la Munda, i travessem la pista que baixa de Montfalcó Gros fins al torrent de la Rasa de la Coma, que baixa dels voltants de Sant Guim de Freixenet. Trobem la masia de la Roca Plana, i aquí comencem de nou una ascensió en direcció a Sant Guim, i entrem una mica al terme de Montmaneu. El camí passa molt a prop del Barranc de les Vilaltes, estem en un bosc de pins molt espès, que contrasta amb la zona desforestada que havíem deixat enrere. Arribem a la zona de l'altiplà de la Segarra, al costat del Castell de Vilalta i relativament a prop del turó del Magre (784 m). Allà el bosc deixa pas a camps de cereals. A l'esquerra hi veiem Montmaneu i la Panadella. Travessant per camps de cereals, passem a prop de la Tallada i entrem a Sant Guim per la carretera que ve de la Panadella. Fem una parada en un bar del Barri de Dalt per descansar, estem al punt més allunyat del nostre recorregut. Seguidament començarem la segona part del recorregut pel terme. Sortim per Amorós i la Rubiola, que són barris de Sant Guim, fent un tram per la carretera que va a Sant Martí de Sesgueioles, deixant-la per anar al Mas Vilar i, de seguida, per la pista, cap al poblet de Montfalcó Gros. Estem al municipi de Veciana, però limitant amb el de Copons. Ens queden properes les masies de Cal Capcir i la Torre dels Hereus, que són les més allunyades del terme per la banda de ponent. De fet, estan més pròximes a Sant Guim que a Copons. Enfilem una pista que va resseguint el terme i deixem enrere Mas Garreta, que encara és de Veciana; el Corral del Llobet; Cal Pons;

Cal Basi; Cal Bargués, que ja pertanyen a Copons. Ja anem deixant enrere l'altiplà i baixem a Coll del Pal, altre cop a prop de l'Hostal del Vent, i tornen a trobar la pista de Veciana a Santa Maria del Camí. Passem per l'enrunada ermita de Sant Gabriel i voregem el turó de Sant Gregori. Baixem ràpidament per un corriol pronunciat cap a la masia vecianenca de la Torre Nova, i veiem a la vora Cal Brunet i el poble de Veciana. Ara trobem una pista paral·lela a la riera de Veciana, que ens portarà cap a la carretera de Veciana, i agafem el camí que va al Mas Lloretó i el Vilella, on dinarem. Després pugem camp a través fins a la Serra de Cal Queta. Trobem les masies de Cal Queta (coponenca) i Cal Garça (de Veciana), i baixem tot recte fins a la carretera de Calaf, que la creuem per agafar la pista que va a Sant Pere de Comalats, travessant la riera de Sant Pere. Passem per Comalats, Cal Bacardí, Cal Cerill, i pugem un fort pendent fins a Cal Remigot, i d'aquí a la carena de Serra Morena. Torcem al sud, planejant per la pista que es fronterera amb el terme de Rubió. Deixem enrere Cal Martí de la Muntanya, Cal Manset, l'emblemàtic Pi del Quildo, Cal Seno i la caseta del Sec. Abandonem la pista i baixem camp a través i en fort pendent, cap a la Masia de les Vinyes, on vàrem entrar a saludar l'Emili i l'Angeleta. Després, un trosset de carretera, i en pocs minuts ja estàvem de retorn a Copons. Eren aproximadament les 18.30 h. Va ésser una interessant excursió gràcies als variats paisatges del municipi. Llàstima d'algunes masies que ja estan abandonades i alguns camins que es van perdent. n

FOTOGRAFIES: JOAN CARLES QUESADA SANTAMARIA

Travessa del Pirineu, de l’Atlàntic a la Mediterrània (2003 - IV)

Francina Gabarró

Els 14 travessaires: Toni Aure, Jordi Corrons, Francina Gabarró, Josep Antoni Jiménez, Meritzell Marimon, Teresa Martí, Joan Rabell, Maria Romero, Montse Sala, Maria Santiago, Carme Secanell, Ramon Serra, Cisco Viera i Josep M. Vilarrubias

Aquest ha estat el quart any de travessa pel Pirineu organitzat pel Club Excursionista Uecanoia. Les etapes realitzades quedaven compreses entre Baños de Panticosa i Benasque, uns indrets que garanteixen admirar bons paisatges i gaudir de la natura en tota la seva plenitud.

El grup d'excursionistes estava format per catorze persones, set homes i set dones. Alguns havien mantingut la seva assistència durant els quatre anys a la travessa. D'altres eren noves incorporacions que en tot moment s'han sentit integrats dins la família dels travessaires. Amb tota sinceritat hem trobat a faltar algunes persones a les quals no els ha estat possible venir aquest any, però sabem que mentre pujàvem muntanya amunt estaven amb nosaltres recordant el plaer que representa estar trepitjant el Pirineu.

1a ETAPA (18) / dissabte, 2 d'agost: Baños de Panticosa (1.636 m) - Refuge de Marcadau Wallon (1.865 m)

La primera etapa s'incia als Baños de Panticosa, un inici ple d'il·lusió per tal de poder arribar al final dels diferents punts d'etapa que tenim previst fer al llarg d'aquests dies.

Retrobem el lloc d'acabada de l'any anterior, Baños de Panticosa, i ens dirigim cap a Benasque. A mig camí anirem aturant-nos per fer nit als diversos refugis, especialment als francesos, ja que anem seguint l'alta ruta que descriu George Véron, que transcorre bàsicament pel Pirineu francès.

La nostra primera etapa serà fins al refugi de Marcadau Wallon, al pla de la Gole, un indret agradable per fer una aturada i ple d'excursionistes de diferents nacionalitats i edats. Semblava que l'etapa seria curta, però al final hem caminat durant 7 hores: tota una sorpresa per al grup, però que ha servit per treure la mandra de les hores d'autocar que hem viscut des d'Igualada fins a Baños de Panticosa.

2a ETAPA (19) / diumenge, 3 d'agost: Refuge de Marcadau Wallon (1.865 m) - Refuge de Baysellance (2.651 m)

Aquesta és l'etapa dels colls, amb un desnivell acumulat força considerable. Per mala sort, un company, en Toni Aure, ens agafa una *pàjara*, que, per als desconexedors de la muntanya, és una baixada de sucre i de defenses que no és fàcil de recupe-

rar. Després d'un descans prudencial, hem pogut continuar amb l'ascens. En els dos primers colls ens proposem marcar-nos el pas per poder fer l'etapa amb esforç però sense estressar-nos i poder gaudir de l'alta muntanya. Són el coll d'Aratille (2.528 m) i el port de los Mulos (2.881 m). L'Hourquette d'Ossoue (2.734 m) és l'últim coll, que presenta més dificultats, ja que venim esgotats de tot el dia. En aquest últim coll alguns decideixen pujar el Petit Vignemale (3.032 m) fent un esprint. Després ens hem trobat en un llac just abans del refugi, per poder-nos rentar amb aigua ben fresca i quedar com nous per a l'endemà. Avui precisament és l'aniversari d'en Ramon Serra, que com cada any podem celebrar conjuntament amb una de les seves grans passions, la muntanya. El recorregut s'ha realitzat en 9 hores. Hem de tenir en compte que hem fet força desnivell i això porta estona a la muntanya i, al mateix temps, que les baixades també són laborioses.

3a ETAPA (20) / dilluns, 4 d'agost: Refuge de Baysellance (2.651m) - Chalet Refuge Granges de Holle (1.435 m)

Algú dirà mentre llegeix les nostres aventures que som pesats quan insistim en les

dades d'alçada o el nombre d'hores, però no és una mania: és realment la manera de saber quant has fet a la muntanya. Poques vegades es comptabilitza per quilòmetres, ja que es fa difícil. Ja portem tres dies i tots aguantem amb satisfacció. Comencem a una bona hora, a les set del matí. De vegades algú pot pensar que això no són vacances, però per a nosaltres és una satisfacció fruir entre muntanyes. Després de la baixada del refugi arribem a uns aiguamolls i al final trobem una presa. Aquesta etapa és força transitada i ens anem trobant muntanyencs de diferents contrades. Ens ajuntem al camí del GR 10 a la vall de la Canau i a la vall de Sausse Dessos, però la nostra direcció ha estat desviada de Serradets per manca de places al refugi; la via de tots els companys i companyes és cap a Gavarnie. Ens hem instal·lat al chalet refuge de les Granges de Holle, que amb tota sinceritat és el lloc d'estada on ens hem sentit més ben acollits. A la tarda ens hem passejat com molts altres pel poble de Gavarnie. Es feia estrany veure trànsit de cotxes després de dies d'estar només entre el verd del terra i el blau del cel. Aquesta etapa no ha estat gaire pesada, unes 6 hores de camí, però l'arribada ha estat molt calorosa, perquè hem baixat força cap a la vall. Notem aquesta situació generalitzada de tot Europa d'una intensitat de calor oblidada des de feia temps, sobretot al Pirineu.

Aquesta etapa ha estat llarga, més del que havia de ser-ho. Una equivocació en un encreuament de camins ens ha fet perdre 3 hores de caminada. El grup ha estat capaç de mantenir en tot moment la fermesa i la unitat que la situació requeria. Finalment hem trobat un corriol per poder baixar fins al fons de la vall. El nostre primer objectiu de l'etapa era pujar el coll d'Hourquette d'Alans (2.430 m), una pujada que ha durat 3 hores i mitja, i que hem assolit gràcies al pas encertat de la Maria Santiago, el pas d'una bona muntanyenca: un ritme mantingut amb constància i que permet arribar sense treure el fetge. Caldria ressaltar que abans de l'arribada al coll ens hem trobat el refuge de les Espuguettes, que tenia una visibilitat excel·lent per contemplar la bretxa de Roland i

d'altres punts destacats de la carena. La calor ens atabala. En qualsevol ocasió els més agosarats ens fiquem als llacs o als rius per refrescar-nos en aigües glaçades que ens ajuden a recuperar-nos aviat per continuar el camí. Quan reprenem la caminada ens trobem la presa de les Gloriettes. Baixant per una carretera arribem al creuament d'Héas, un poble francès on ens allotgem a l'alberg Le Refuge després d'un imprevist, mentre la pluja suau ens va calant la roba. La suma d'hores de caminada ha estat considerable, però cal sumar-hi les hores en què hem estat perduts. En total unes onze hores. Són moltes, però després han vingut les cures necessàries per a tota mena de mals, fins i tot el lloc on hem dormit semblava un hospital de campanya (amb infermeres titulades i tot!).

5a ETAPA (22) / dimecres, 6 d'agost: Alberg Le Refuge (Héas 1.521m) - Refuge Barroude (2.377 m)

Aquesta etapa ha estat -des de la meua opinió personal- l'etapa de consolidació del grup. Fins i tot hem estat capaços d'organitzar-nos per dinar i compartir plegats els aliments que hem anat carretejant aquests dies (sobretot en Cisco Viera que porta un rebost al damunt!) i hem pogut gaudir d'un àpat complet i conjunt. Els altres dies encomanàvem un pic-nic al mateix refugi, que en alguna ocasió ha estat força suculent. L'etapa ha estat excel·lent. El paisatge de muntanya no deixava de sorprendre'ns. A cada pas ens meravellàvem de la immensitat de la natura. També és agradable poder gaudir de la diversitat del grup, com la més jove, la Meritzell Marimon, que és una gran persona, i intentem incorporar-la al grup amb afabilitat i cuidar-li els hàbits alimentaris, perquè és de poca vida. L'etapa s'ha iniciat com el dia anterior: tres hores i mitja de pujada, que aviat es diu, però es tarda més a fer, fins arribar al coll d'Hourquette d'Héas (2.654 m). Després ens hem dirigit a l'Hourquette de Chermentas (2.439 m), on hem dinat plàcidament. Per arribar al refuge de Barroude hem flanquejat un pas per sota d'una pedra monumental, la paret de Gerbats, que ens ha fet arribar als llacs de Barroude. Al bell mig hi trobem el refugi, on amablement ens acullen per poder descansar a la nit i poder continuar la travessa. Avui hem caminat 7 hores i 45 minuts, però com cada final d'etapa ens permetem un

bany en un llac, per descansar els músculs i menjar-nos plegats un meló que hem carregat des del refugi d'Héas: posat a refrescar i després del descans és tot un plaer, mentre la mirada s'entreté observant aquestes muntanyes, que anem deixant al llarg del nostre camí. Encara no hem aconseguit banyar-nos tots. Algunes són fredoliques i no les hem pogut convèncer que aquest moment del dia és meravellós després d'hores de caminada. Demà ens disposem a entrar al Pirineu d'Osca i amb molta il·lusió ens acostem al Posets.

6a ETAPA (23) / dijous, 7 d'agost: Refuge Barroude (2.377 m) - Parzán (1.144 m)

Als refugis ens sentim molt ben acollits pels responsables, ja que són persones que estimen la natura i agraeixen amb entusiasme la visita de dones i homes que caminen per la muntanya. Abans de la marxa i esperant que ens preparessin l'esmorzar, alguns companys i companyes han pogut contemplar una allau de neu a les parets de davant del refugi. Ha estat un espectacle preciós i alhora esborronador: la neu, en caure, feia molt soroll i era tot un luxe poder-ho observar des d'un lloc segur. L'inici d'etapa, com molts dies, ha estat una pujada amb desnivell continuat fins al coll de Barroude (2.534 m); a partir d'aquí comencem a entrar a la vessant de l'Estat espanyol, concretament a la comunitat d'Aragó. Sincerament, ha estat una etapa molt dura, perquè he tingut problemes amb els genolls, una inflamació bastant dolorosa, però cal saber que quan t'agrada la muntanya fas els possibles per arribar i per tornar a gaudir de la natura. La gent de la colla és admirablement amable, perquè quan un té un problema la resta s'hi aboca per ajudar per al que calgui: avui per mi i demà per un altre. Explicant el trajecte des d'una ubicació geogràfica, hem passat per dos cercs: la muralla de Barroude i un altre circ espanyol, el de Barrosa. A Parzán arribem cansats. Hem caminat unes 6 hores i mitja. L'etapa és més curta que altres, però al final acabem amb uns quilòmetres de carretera molt pesats, ja que sempre és més agradable caminar entre valls i boscos: l'asfalt és esgotador. Després de passar-nos força hores descansant i mirant com a fora no parava de ploure, hem trobat un lloc per dormir. Aquesta vega-

Refugi de Baysellance

RAMON SERRA LLACUNA

da no és possible en un refugi i ens instal·lem en un garatge. La zona està plena de turistes. No és d'estranyar a l'agost, perquè tothom ve a conèixer aquests indrets.

7a ETAPA (24) / divendres, 8 d'agost: Parzàn (1.144m) - Càmping El Forcallo (1.500 m)

Avui hem estat més matiners que mai. A 1/4 de 7 estàvem tots caminant, perquè les previsions eren d'una etapa llarga. Per tant, no ens podíem adormir gaire el matí i enganxar la calorada del migdia o la pluja de la tarda, habitual al Pirineu a partir de la segona quinzena d'agost. Alguns companys han estat dormint a Bielsa, a uns 3,5 km del poble, però al matí ja podem caminar plegats a bona hora per dirigir-nos al coll d'Urdiceto (2.314 m) a través d'una pista forestal en què en Joan Rabell i en Ramon Serra s'havien avançat la nit abans. A diferència d'altres pujades que hem anat organitzant millor, aquesta ha estat més anàrquica, ja que el camí era una pista ampla i no hem estat capaços de pujar d'una manera més disciplinada. No us penseu que és una organització militaritzada, ni de bon tros, però sí que cal regular els esforços i equilibrar els nivells, d'aquí ve el comentari. No hem d'oblidar l'acumulació de 1.200 metres de desnivell que hi hem trobat. La baixada, l'hem dirigit cap a la vall de Chistau per acabar a Biadós, però per falta de lloc al refugi de Biadós ens han instal·lat en unes golfes molt acollidores del càmping

El Forcallo. Hem aconseguit no mullar-nos i dinar un bon entrepà de pernil salat. Quan acabes una etapa de 8 hores i mitja i després de set dies de travessa, et ve molt de gust. En Cisco Viera, com és habitual, ens ha preparat una bona amanida que acompanya bé l'entrepà. Aquesta és la nostra penúltima etapa. Estem ja a les darreries de la travessa. Ens sentim satisfets, perquè hem aconseguit començar i acabar plegats, una situació peculiar perquè en els diferents anys algú sempre havia de tornar abans d'hora i això entristia força el grup.

8a ETAPA (25) / dissabte, 9 d'agost: Càmping El Forcallo (1.500 m) - Benasque (1.396 m)

Última etapa! Com és habitual, la sortida és ben d'hora perquè també és de força hores i després ens espera el final de la travessa. Ens disposem a vorejar el massís del Posets i arribar al refugi d'Estós (1.890 m), que alguns ens saltem perquè agafem un petit desviament. Després, evitant la solellada, busquem una ombra per dinar perquè ens sentim ja una mica cansats i cansades. Hem fet una baixada considerable que per a alguns ha estat força patidora (els genolls castiguen i els refredats d'altres no perdonen!). Després de menjar quelcom, continuem baixant per la vall d'Estós. Cap al final ens trobem força excursionistes. El fet que sigui un indret molt concorregut ens dóna avis que

Benasque està poblada per molts turistes i anem acabant la tranquil·litat de la muntanya per començar a acostumar-nos al brogit de la civilització. La nostra arribada és pel càmping Aneto, però de fet encara hem de fer uns quants quilòmetres més perquè el nostre allotjament és a Benasque mateix, en una fonda al mig del poble. A la nit no únicament ens disposem a celebrar que el grup ha arribat completament sencer, sinó que tenim l'ocasió de celebrar un altre aniversari, aquesta vegada de la Teresa Martí, i això encara ens fa sentir més alegres i contents de poder-ho fer plegats. Aquest serà un altre any de travessa, encara en queden alguns més, però fa goig poder observar les cares de satisfacció i saber que en el fons ens queden grans records i que quan ho expliquem als nostres familiars i amistats és tot un plaer saber que cada any ens acostem més al Pirineu català i que és més a prop el Cap de Creus, el final d'aquest projecte que es va fent amb l'esforç de molta gent. No ens ho pensem gaire: caminem per gaudir i per aconseguir conèixer nous indrets, alguns de força familiars, d'altres de ben inòspits, però en el fons heu de pensar que tota aquesta organització és per un gaudi de la muntanya, i només pretenem que vosaltres sigueu capaços de fruir-ne amb el sol fet d'assabentar-vos de la nostra petita proesa. n

Fent un petit refrigeri abans d'arribar a Benasque

Celebrant a Benasque la finalització de les etapes d'aquest any

FOTOGRAFIES: RAMON SERRA LLACUNA

El nostre entorn natural

Fonoll - Fenoll (Hinojo)
Foeniculum vulgare Miller

M^o Glòria Fustero Vidal

Qui no coneix el fonoll, una planta perenne aromàtica que creix en tota la península, en voreres de camins i camps sense cultivar, i pot arribar a l'alçada d'un home. Pertany a la família de les umbel·líferes, a la qual pertanyen també l'api i la pastanaga. Es caracteritzen per tenir les flors en umbel·la. De tiges erectes d'on surten les fulles compostes tan fines com fils gruixuts; les flors són grogues, d'uns 8 centímetres de diàmetre i floreix a partir del mes de juny, els fruits són d'uns 4 mm., allargats i amb estries, es recullen a final de l'estiu i a l'inici de la tardor. Els principals components es troben en les llavors o fruits, que tenen un sabor anisat molt intens, entre els quals es trobem aminoàcids, àcids orgànics i minerals. Les propietats d'aquests compostos li confereixen les seves llavors propietats: aperitives, tòniques estomacals, digestives i carmitatives (evita les flatositats gàstriques o intestinals, o n'afavoreix l'expulsió); és diürètica, afavorint l'eliminació de líquids a part de tenir un gran poder antioxidant.

Usos
S'utilitza tota la planta, arrels, tiges i fruits. Com a digestiva i carminativa, es fa una infusió amb els fruits aixafant i es pren en una tassa després de dinar i sopar. Com a diürètica, es fa servir l'arrel fresca, igualment amb infusió prenent-la després dels menjars. Les tiges, fulles i fruits serveixen per condimentar els menjars: plats de peix, amb combinació amb verdures, patates, o per aromatitzar les olives posades a adobar o als seitons. Com a tònic capil·lar, per enfortir els cabells i contribuir a preservar-los de la

caiguda, usant-se fent friccions amb l'aigua d'una infusió de fulles seques.

Recol·lecció
Les tiges i fulles es recullen a l'estiu i les llavors abans que madurin completament a la tardor; s'assequen a l'ombra en un lloc sec i es guarden en recipients de vidre ben tancats.

Història
El fonoll va ser utilitzat pels antics egipcis i farmacòlegs de l'antiguitat clàssica.

Segons l'antic tractat de fitoteràpia xinesa, *Yi Lin Chuan Yao*, el fonoll estimula el "ming men", punt d'acupuntura situat a l'esquena a l'alçada del melic, provocant que l'energia pugi fins el "flexo solar", activant així la melsa i l'estómac. Que passeu un bon hivern.

Aquesta informació s'ha extret de diferents llibres ja editats. L'ús de les plantes medicinals tan internament com externament, s'ha de prendre amb moderació i, si cal, ser aconsellat per un expert en la matèria. n

Receptes del món

Receptes índies
Sílvia del Fresno Marimon

Dal·las Llenties

Per a 4 persones

Ingredients:
11 o 12 tasses de llenties tipus moong
1/2 culleradeta de cúrcuma en pols
1 culleradeta de bitxo en pols
2 culleradetes de fulles de coriandre fresc picades
2 culleradetes de gingebre pelat i ratllat
2 culleradetes de llavors de comí
2 tomàquets mitjans
1 bitxo verd (opcional)
2 culleradetes d'oli
3 tasses d'aigua

1. Posar en remull les llenties durant uns 20 minuts.
2. Coure-les a foc lent en una cassola amb aigua, el gingebre ratllat, la cúrcuma en pols i una culleradeta d'oli, fins que estiguin tendres, durant uns 20 minuts. Durant la cocció, retirar l'escuma de la superfície.
3. Apagar el foc i triturar les llenties amb una cullera o amb una batedora. Afegir-hi una o dues tasses d'aigua (tot depèn de la consistència que es desitgi). Afegir-hi sal, el bitxo en pols i els tomàquets tallats a trossets. Bullir-ho uns 10 minuts.
4. Abans de servir, escalfar oli i daurar les llavors de comí en una paella petita, ruixar amb aquest oli el que s'ha preparat, i al final afegir-hi les fulles fresques de coriandre.

Raita Crema de iogurt amb menta i cogombre ratllat

Ingredients:
1 tassa de iogurt natural
1 cogombre
3 culleradetes de fulles de menta fresques picades
1 culleradeta de comí en pols
1 culleradeta de bitxo en pols
1 culleradeta de sucre
Sal

1. Pelar i ratllar el cogombre.
2. Batre bé el iogurt, afegir-hi aigua, sal, sucre, el cogombre ratllat i les fulles de menta picades.
3. Guardar-ho a la nevera durant 1 o 2 hores.
4. Abans de servir la raita, empolsegar-ho amb el comí i el bitxo en pols.
5. Es menja a l'estiu per calmar la set de la calor.

Senyeres

El Pujol de la Guàrdia

Vilanova del Camí

Ramon Serra Ulacuna / Fotos cedides per la Colla Excursionista de Vilanova del Camí

Transports i telèfons d'interès

Transports

Alsina Graells

Tèlèfon: Barcelona 93 302 40 86

E-mail: clientes@alsinagraells.es
info@alsinagraells.es

Web: www.alsinagraells.es

Horaris

Calaf - Igualada			
Calaf	Els Prats de Rei	Copons	Igualada
09:14 h	09:19 h	09:27 h	09:48 h
19:29 h	19:34 h	19:42 h	20:03 h

Igualada - Igualada			
Igualada	Copons	Els Prats de Rei	Calaf
08:27 h	08:48 h	08:56 h	09:01 h
17:57 h	18:18 h	18:26 h	18:31 h

Hispano Igualadina

Tèlèfon: 93 804 44 51

Adreça: Passeig Verdaguer, s/n
08700 Igualada

Atenció al client: 902 44 77 26
de dilluns a dissabte de 8 a 21 h

E-mail: atencioalclient@hispanoigualadina.net

Web: www.hispanoigualadina.net

Horaris

BARCELONA - CALAF

BCN - Sants	BCN - M ^a Cristina	Igualada	Jorba	Copons	Prats de rei	Calaf
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS						
Excepte Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
-	10.50	12.00	12.15	12.30	12.40	12.45
-	17.20	19.00	19.15	19.30	19.40	19.45
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS. Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
-	11.05	12.00	12.15	12.30	12.40	12.45
-	17.45	19.00	19.15	19.30	19.40	19.45
Dissabtes.						
-	11.05	12.15	12.30	12.45	12.55	13.00
-	17.45	19.00	19.15	19.30	19.40	19.45

CALAF - BARCELONA

Calaf	Prats de rei	Copons	Jorba	Igualada	BCN - M ^a Cristina	BCN - Sants
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS						
Excepte Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
7.15	7.20	7.30	7.45	8.00	9.05	-
15.15	15.20	15.30	15.45	16.00	17.05	-
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS. Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
7.15	7.20	7.30	7.45	8.00	9.05	-
15.15	15.20	15.30	15.45	16.00	17.05	-
Dissabtes.						
8.00	8.05	8.15	8.30	9.00	10.05	-
15.15	15.20	15.30	15.45	16.00	17.05	-

Horaris de pas aproximats, depenent de la circulació

0060705p

Taxis

Parades a Igualada: Passeig Verdaguer, s/n, Tel. 93 804 53 53

Telèfons d'interès

Ajuntament de Copons info@copons.net	93 809 00 00
Consultori Mèdic	93 809 01 50
Assistentia Social	93 809 00 00
Servei de Podologia: Judit Muns	637 94 38 76
Àrea Sanitària Rural	93 805 38 18
Associació Defensa Forestal	93 809 00 00
Bombers (emergències)	112
Ambulàncies i Emergències Mèdiques	061
Mossos d'Esquadra (emergències trànsit)	088
Mossos d'Esquadra (Igualada)	93 875 98 40
Protecció Civil Igualada	93 803 12 34
Repsol Butano	93 803 15 17
Repsol Gas Avaries	901 12 12 12
Fecsa	900 77 00 77
Aigües de Rigat	93 803 14 83
Telefònica Avaries	1002
Antena col·lectiva	616 52 23 13
Oficina Correus	93 809 00 33
Oficina Consorci Turisme Alta Anoia	93 868 03 66
Escola	93 809 01 42
Bàscula pública	93 809 00 00
Bibliobús Montserrat b.Montserrat@diba.es	616 98 83 52
Col·lecció d'eines tradicionals de fusteria	93 809 00 93 655 81 39 52
Tot Circ info@totcirc.com	93 809 00 81 686 83 72 25 646 29 45 72
Cal Manset (Allotjament rural) calmanset@altaanoia.info	93 809 00 97
El Refugi de Copons	93 809 01 27
Bar la Barraca	93 809 00 86
Queviures Mas	93 809 00 02
Fleca Lloró	93 809 00 75
Brodats Sala Farré, SCP	93 809 00 27
Escorxador Closa i Fills	93 809 00 36
Construccions Succesors de Closa Serra, SCP	93 809 08 02
Fusteria Josep Tomàs	93 809 00 93 655 81 39 52

Recordeu que

el **Codi Postal de Copons** ha canviat
a partir d'ara es el

08289

No callis, mulla't i digues-hi la teva!
Opinió, retalls d'història, actualitat, esports...
Tot té cabuda a Camí Ral.

I ara ens ho pots enviar per correu electrònic:
camiral@copons.net

CEDIDA PER RAMON SERRA PUIG

Aproximadament any 1944-1945.

CEDIDA PER RAMON SERRA PUIG

Aproximadament any 1944-1945.

CEDIDA PER M. GARCIA CARRERAS VERDAGUER

Xavier Martí Tello. Any 1958.